

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Hanna Peltola

TALOUSSUHDANTEIDEN VAIKUTUKSET POHJALAISIIN TALOPAKETTIVALMISTAJIIN

Case: Isokyrön Talotehdas Oy, Jetta-Talo Oy ja Puutalokymppi Oy

Liiketalous ja matkailu
2013

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 TILINPÄÄTÖS.....	8
2.1 Tuloslaskelma	9
2.2. Tase	11
2.3 Tilinpäätöksen standardointi eli oikaisu.....	14
2.3.1 Tuloslaskelman oikaisu.....	15
2.3.2 Taseen oikaisu	16
3 TILINPÄÄTÖSANALYYSIN KÄYTTÖ JA TUNNUSLUVUT.....	19
3.1 Tilinpäätösanalyysin käyttäjät.....	20
3.2 Tunnusluvut ja mittarit.....	22
3.2.1 Kannattavuus.....	22
3.2.2 Maksuvalmius	26
3.2.3 Vakavaraisuus.....	29
4 CASE: ISOKYRÖN TALOTEHDAS OY, JETTA-TALO OY JA PUUTALOKYMPPI OY	33
4.1 Talopakettirakentaminen Suomessa 2000-luvulla	33
4.2 Pohjalaisten talopakettivalmistajien esittely.....	34
4.3 Pohjalaisten talopakettivalmistajien tilinpäätösanalyysit	35
4.3.1 Pohjalaisten talopakettivalmistajien kannattavuus.....	36
4.3.2 Pohjalaisten talopakettivalmistajien maksuvalmius	43
4.3.3 Pohjalaisten talopakettivalmistajien vakavaraisuus	50
5 YHTEENVETO	58

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Hanna Peltola
Opinnäytetyön nimi	Taloussuhdanteiden vaikutukset pohjalaisiin talopakettivalmistajiin. Case: Isokyrön Talotehdas Oy, Jetta-Talo Oy ja Puutalokymppi Oy.
Vuosi	2013
Kieli	suomi
Sivumäärä	64 + 6 liitettä
Ohjaaja	Harri Lehtimäki

Opinnäytetyöni aiheena oli selvittää kolmen pohjalaisen talopakettivalmistajan taloudellinen tilanne vuosien 2008–2011 ajalta. Erityisenä kiinnostuksen kohteena oli vuoden 2009 talouden taantuman vaikutus yritysten talouteen.

Tutkimukseen valitut yritykset olivat Isokyrön Talotehdas Oy, Jetta-Talo Oy ja Puutalokymppi Oy. Tutkimusmenetelmänä oli mitata yritysten kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta tilinpäätöksistä saatujen lukujen perusteella.

Saadut tulokset olivat ennakko-odotuksiin nähden yllättäviä, sillä talouden taantuman vuosi 2009 ei noussut esiin heikoimpana vuotena yritysten taloutta kuvaavilla tunnusluvuilla mitattuna. Vuosi 2011 oli monen tunnusluvun osalta yritysten taloudessa heikoin vuosi. Odotuksia vastasi kuitenkin se, että suuremman liikevaihdon yrityksen Jetta-Talo Oy:n taloudelliseen tilanteeseen ei taantumalla ollut mittavia vaikutuksia.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Liiketalouden koulutusohjelma

ABSTRACT

Author	Hanna Peltola
Title	The Effects of the Economic Trends on the Ostrobothnian Manufacturers of Prefabricated Houses. Case: Isokyrön Talotehdas Oy, Jetta-Talo Oy and Puutalokymppi Oy.
Year	2013
Language	Finnish
Pages	64 + 6 Appendices
Name of Supervisor	Harri Lehtimäki

The aim of this thesis was to examine the financial status of the three Ostrobothnian manufacturers of prefabricated houses during the years 2008–2011. A special interest was taken in the effects of the recession of the year 2009 on the financial status of the manufacturers.

The manufacturers chosen for the study were Isokyrön Talotehdas Oy, Jetta-Talo Oy and Puutalokymppi Oy. The method was to measure the manufacturers' profitability, liquidity and solvency based on the figures on their financial statements. For this purpose the Navita Yritysmalli –software was used to calculate the values of the key ratios. Each economy sector was measured with 3 – 4 indicators. Then the financial status of each of the manufacturers was analysed individually and between each other.

The results were surprising. Unlike expected the recession of the year 2009 was not the weakest year with any of the manufacturers when assessed with the key ratios of profitability, liquidity and solvency. Especially in the manufacturers' profitability and liquidity there was no particular weakening to be noticed that year. Instead the year 2011 appeared to be the weakest year when measured with many of the key ratios. What was expected was that the effects of the recession on the financial status of the manufacturer with the highest revenue, Jetta-Talo Oy, were not notable.

Keywords	Financial statement analysis, key ratio, recession, prefabricated house manufacture

1 JOHDANTO

Yrityksen tärkeimmät taloudestaan antamat viestit ulkomaailmalle ovat tilinpäätös ja toimintakertomus. Lainsäädäntö määrittelee niiden sisällön, jonka lisäksi tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot yrityksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (Tomperi 2013, 106). Tilinpäätöksellä on useita lukijoita omine käyttötarkoituksineen, ja heitä tilinpäätös kiinnostaa muun muassa toiminnan tuottavuuden ja jatkuvuuden kannalta. Tilinpäätösten ja toimintakertomusten tutkimiseen on olemassa kaksi tapaa; lukeminen ja omien tulkintojen rakentaminen esimerkiksi tunnuslukujen avulla (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 11).

Yrityksen taloudellisen tilan tulee täyttää tietyt perusvaatimukset, jotta sen toiminta voi jatkua pidemmällä aikavälillä. Nämä perusvaatimukset muodostavat yrityksen talouden kokonaisuuden. Kokonaisuuteen kuuluvat kannattavuus, riittävä rahavirta, vankka rahoitusrakenne ja kasvu. Näiden neljän talouden tekijän tilan kuvaamiseen voidaan käyttää erilaisia tunnuslukuja, joiden avulla tilinpäätöksestä saatavaa informaatiota tiivistetään niin, että eri yrityksiä ja kausia voidaan vertailla helpommin keskenään. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 87–89.)

Opinnäytetyöni aiheena on selvittää kolmen pohjalaisen talopakettivalmistajan, Isokyrön Talotehdas Oy:n, Jetta-Talo Oy:n ja Puutalokymppi Oy:n, taloudellinen tilanne vuosien 2008–2011 ajalta. Työssäni tutkin tilinpäätösten pohjalta yritysten kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta sekä niissä tapahtuneita muutoksia ja kehitystä. Vertailen sekä yritysten omia tilikausia, että yrityksiä keskenään. Tavoitteena on selvittää erityisesti, onko vuoden 2009 taantumalla ollut vaikutusta yritysten talouteen. Tutkimukseeni sattumanvaraisesti Pohjanmaan alueelta valitsemani talopakettivalmistajat ovat liikevaihdon määrässä mitattuna hyvin erikokoisia. Tämä tuo lisämielenkiintoa tutkimukseen, sillä on kiinnostavaa selvittää, ovatko taloudellisen taantuman mahdolliset

vaikutukset samankaltaisia vai erilaisia kunkin yrityksen kohdalla.

Tutkimusmenetelmäni on analysoida yritysten taloudellista suorituskykyä tilinpäätöksistä laskettujen mittareiden eli tunnuslukujen avulla. Tunnusluvut jakautuvat kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuihin. Niiden selvittämiseksi käytän valitsemieni suhdelukuja mittaavia mittareita, jotka mielestäni parhaiten kuvaavat tutkimuksen kohteena olevien yritysten taloudellista tilannetta. Nämä mittarit ovat kannattavuuden tunnusluvun osalta käyttökateprosentti, nettotulosprosentti, sijoitetun pääoman tuottoa ja oman pääoman tuottoa. Maksuvalmiuden tunnuslukua mittaamaan Current ration, Quick ration ja käyttö-pääoma-prosentin avulla. Vakavaraisuutta tutkin mittareilla omavaraisuusaste, velkaantumisaste ja suhteellinen velkaantuneisuus. Mittareiden arvot olen selvittänyt Navita Yritysmalli -ohjelmalla, johon olen syöttänyt tiedot yritysten tilinpäätöksistä. Tilinpäätökset olen hankkinut Patentti- ja rekisterihallituksesta.

Työlläni ei ole toimeksiantajaa, vaan tarkastelen yritysten taloudellista tilannetta vertaamalla niiden omia tilikausia keskenään sekä vertaamalla eri yritysten tilikausia ja niistä laskettuja tunnuslukuja keskenään. Odotuksena on, että taloudellisen taantumien vaikutukset näkyvät suurempina muutoksina taloudellisessa tilanteessa pienemmän liikevaihdon omaavilla yrityksillä eli etenkin Isokyrön Talotehdas Oy:llä, joka on tutkittavista talopakettivalmistajista pienin, sekä sitä hieman suuremmalla Puutalokymppi Oy:llä. Liikevaihdoltaan suurimman Jetta-Talo Oy:n taloudelliseen tilanteeseen ei taantumalla odoteta olevan mittavia vaikutuksia, sillä yrityksen saavuttaman markkinaosuuden perusteella oletuksena on, ettei esimerkiksi tilauskannan väheneminen kohdistu suurempaan ja tunnetumpaan yritykseen samalla tavalla kuin pieneen ja tuntemattomampaan (Suomirakentaa.fi). Lisäksi yrityksellä on todennäköisesti enemmän olemassa olevaa omaisuutta, jonka avulla se selviää hetkellisistä heikoimmista vuosista.

Työni teoriaosa alkaa tilinpäätöksen vaiheiden yleisellä kuvaamisella sekä

tilinpäätöksen standardoinnin eli oikaisun käsittelyllä luvussa 2. Luvussa 3 käyn läpi tilinpäätösanalyysin määritelmän, vaiheet ja käyttäjät, sekä analyysia varten kehitetyt tunnusluvut ja niiden mittarit. Luku 4 sisältää valitsemieni pohjalaisten talopakettivalmistajien ja toimialan yleisen esittelyn sekä työn varsinaisen tutkimusosuuden. Luvussa 5 käydään saadut tulokset kootusti läpi.

2 TILINPÄÄTÖS

Kirjanpitovelvollisten on laadittava jokaiselta tilikaudelta tilinpäätös, ja muiden kuin pienten kirjanpitovelvollisten, on lisäksi laadittava toimintakertomus. Lainsäädännössä määrätään yksityiskohtaisesti tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sisällöstä ja julkistamisesta, lisäksi ne ovat tilintarkastuksen kohteina. Pääsääntönä on, että tilinpäätöksen lukijan tulee saada kirjanpitovelvollisen taloudesta oikeat, riittävät ja vertailukelpoiset tiedot. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 15.)

Yrityksen tilinpäätöksen keskeiset osat ovat tuloslaskelma ja tase. Niiden lisäksi tilinpäätös sisältää tarkentavia ja lisätietoja antavia liitetiedostoja. Suurimpien yritysten tilinpäätöksiin kuuluu myös rahoituslaskelma sekä joukko valmiiksi laskettuja tunnuslukuja. (Niskanen & Niskanen 2003, 17.)

Tuloslaskelman keskeisin tehtävä on kuvata tilikauden tuloksen muodostumista. Tase taas kuvaa tilinpäätöshetken taloudellista asemaa. Liitetiedot täydentävät sitä kuvaa, jonka tuloslaskelma ja tase yhtiöstä ja sen taloudellisesta tilanteesta antavat. (Salmi 2004, 29.) Suurimpien yritysten tekemä toimintakertomus antaa tietoja tilikauden olennaisista tapahtumista, tulevaisuudennäkymistä sekä toiminnan kehittymisestä. Yrityksen menestymistä, taloudellista asemaa sekä niihin vaikuttavia tekijöitä ja riskejä tulee arvioida toimintakertomuksessa. (Tomperi 2013, 118.)

Tilintarkastuskertomuksen tehtävänä on varmistaa, että säädettyjä normeja on noudatettu tilinpäätöksen laadinnassa, ja ellei näin ole, tulee sen ilmetä tilintarkastuskertomuksesta (Salmi 2004, 29). Tilintarkastuskertomus on vakiomuotoinen, ja on samalla todistus oikein laaditusta tilinpäätöksestä. Tilintarkastajat esittävät tilintarkastuskertomuksessa kannanottonsa muun muassa siihen, onko tilinpäätös laadittu lainsäädännön mukaisesti ja antaako se yhtiön tuloksesta ja taloudellisesta asemasta riittävät ja oikeat tiedot. Lisäksi tilintarkastajat kertovat kantansa siihen, voidaanko tilinpäätös vahvistaa. Mikäli

tilintarkastuskertomus poikkeaa vakiomuodosta, on lukijan syytä suhtautua poikkeamiin vakavasti. (Kinnunen, Leppiniemi, Puttonen & Virtanen 2002, 75–76.)

Tilinpäätöstä ja toimintakertomusta luetaan monesta eri näkökulmasta ja niiden sisältämiä tietoja käytetään hyväksi muun muassa päätettäessä voitonjaosta, arvioidessa luottopäätöstä, sijoitusanalyysyjä tehtäessä sekä tulevan kehityksen arvioinnissa. Käyttötarkoituksia on yhtä monta kuin käyttäjiäkin. Osa näistä hyväksikäyttötehtävistä on lakisääteisiä ja osa taas vapaamuotoisia. Lakisääteisistä merkittävin liittyy kaikkien verovelvollisten kirjanpitovelvollisten kohdalla verotukseen, sillä monet veromuodot nojautuvat kirjanpitoon ja tilinpäätöksiin. Erityisesti tuloveron määrään on tilinpäätösratkaisulla suuri vaikutus, ja tilinpäätös onkin myös verosuunnittelun väline. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 17–24.)

Siitä huolimatta, että tilinpäätös ja toimintakertomus kuvaavat lähtökohtaisesti jo tapahtuneita liiketapahtumia eli lähinnä yrityksen menneisyyttä, voidaan niistä selvittää kuva myös yrityksen nykytilasta sekä tulevasta kehityksestä ja kehitysmahdollisuuksista. Johtopäätöksiä tehtäessä otetaan huomioon myös yrityksen toimintaympäristö ja sen muutostrendit sekä kilpailijoissa, asiakaskunnassa ja toimittajissa tapahtuvat tiedetyt tai arvioidut muutokset. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 18–19.)

2.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelmakaavassa näkyy tilikauden tuloksen muodostuminen vaihe vaiheelta. Kun varsinaisesta toiminnasta aiheutuneet kulut, juoksevat kulut ja poistot vähennetään liikevaihdosta, saadaan selville yrityksen varsinaisen toiminnan jälkeen jäävä osuus eli liikevoitto. Liikevoitosta vähennetään vielä velkarahoittajan osuus eli korkokulut sekä veronsaajan osuus eli verot. Omistajan osuus on jäljelle jäävä tilikauden tulos. (Kinnunen ym. 2002, 45.)

Tuloslaskelman tekemiseen on yrityksillä kaksi vaihtoehtoista tapaa: saksalaisperäinen kululajikohtainen tuloslaskelma tai brittiläisperäinen toimintokohtainen tuloslaskelma (Salmi 2004, 46). Suomessa toimivat yritykset käyttävät pääsääntöisesti enemmän kaavassa 1 esitettyä kululajikohtaista tuloslaskelmaa, johon myös Suomen viranomaisraportointi suurimmalta osin perustuu. Toimintokohtainen tuloslaskelma kaavassa 2 eroaa kululajikohtaisesta tuloslaskelmasta liikevoiton yläpuoliselta osalta, josta eteenpäin ne ovat samanlaisia (Salmi 2004, 57).

1 LIIKEVAIHTO
2 Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos
3 Valmistus omaan käyttöön
4 Liiketoiminnan muut tuotot
5 Materiaalit ja palvelut
6 Henkilöstökulut
7 Poistot ja arvonalennukset
8 Liiketoiminnan muut kulut
9 LIIKEVOITTO (-TAPPIO)
10 Rahoitustuotot ja -kulut
11 VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ
12 Satunnaiset erät
13 VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
14 Tilinpäätössiirrot
15 Tuloverot
16 Muut välittömät verot
17 TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Kaava 1. Kululajikohtainen tuloslaskelman kaava (KPA 1:1§).

1 LIIKEVAIHTO
2 Hankinnan ja valmistuksen kulut
3 Bruttokate
4 Myynnin ja markkinoinnin kulut
5 Hallinnon kulut
6 Liiketoiminnan muut tuotot
7 Liiketoiminnan muut kulut
8 LIIKEVOITTO (-TAPPIO)

Kaava 2. Toimintopohjainen tuloslaskelman kaava (KPA 1:2§).

Kirjanpitovelvollinen saa yhdistää kululajikohtaisessa tuloslaskelmassa kohdat *Liikevaihto, Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos, Valmistus omaan käyttöön, Liiketoiminnan muut tuotot ja Materiaalit ja palvelut* Bruttotulokseksi, mikäli päättyneellä ja sitä välittömästi edeltävällä tilikaudella enintään kaksi seuraavista rajoista on ylittynyt:

- Liikevaihto	3 400 000 euroa
- Taseen loppusumma	1 700 000 euroa
- Palveluksessa	25 henkilöä.

Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa voidaan vastaavasti yhdistää samoin perustein erät *Liikevaihto, Hankinnan ja valmistuksen kulut* sekä *Liiketoiminnan muut tuotot*. Tilinpäätösanalyysia varten tarvitaan kuitenkin liikevaihdosta lähtevä tuloslaskelma, bruttotuloksesta lähtevästä laskelmasta ei tilinpäätösanalyysia voida tehdä. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 11.)

2.2. Tase

Taseen peruskaava on sama kaikille kirjanpitovelvollisille. Tärkeää on, että yrityksen taloudellisesta tilanteesta tilinpäätöshetkellä annetaan oikea ja riittävä

kuva. Jollei se selviä taseesta, on lisäksi annettava riittävä määrä liitetietoja. (Salmi 2004, 58.)

A PYSYVÄT VASTAAVAT   I Aineettomat hyödykkeet   II Aineelliset hyödykkeet   III Sijoitukset   B VAIHTUVAT VASTAAVAT   I Vaihto-omaisuus   II Saamiset   III Rahoitusarvopaperit   IV Rahat ja pankkisaamiset

Kaava 3. Taseen vastaavat (KPA 1:6§).

Kuten edellä olevasta kaavasta 3 näkyy, jaetaan yhtiön omaisuus ja varallisuus, eli vastaava-puoli, pysyviin vastaaviin ja vaihtuviin vastaaviin. Tämä jako tehdään omaisuuden käyttötarkoituksen perusteella. Pysyvien vastaavien omaisuuden on tarkoitus tuottaa tuloa jatkuvasti useana tilikautena, joten sinne kirjataan esimerkiksi yrityksen omistamat rakennukset ja tuotannossa tarvittavat koneet ja kalusto. Vaihtuviin vastaaviin kirjataan odotuksenmukaisesti yhtenä tilikautena tulon tuottava muu, vaihtuva omaisuus, kuten esimerkiksi vaihto-omaisuus ja rahat ja pankkisaamiset. (Tomperi 2013, 115.)

A OMA PÄÄOMA   I Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma   II Ylikurssirahasto   III Arvonkorotusrahasto   IV Muut rahastot   V Edellisten tilikausien voitto (tappio)   VI Tilikauden voitto (tappio)

B TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ C PAKOLLISET VARAUKSET D VIERAS PÄÄOMA

Kaava 4. Taseen vastattavat (KPA 1:6§).

Kaavassa 4 esitetty taseen vastattavat, eli yhtiön pääoma, kertoo yrityksen omaisuuden rahoituksen lähteet. Pääomarakenne selviää erien määrästä ja niiden välisistä kokoeroista. Mitä enemmän yrityksellä on omaa pääomaa, sitä parempi ja joustavampi on sen rahoituksellinen asema, ja sitä pienempi on yritykseen liittyvä rahoitusriski. Oma pääoma lisääntyy usealla tavalla. Yrityksen omistajat voivat sijoittaa pääomaa yritykseen itse, tai kehittää pääoman kasvua omalla toiminnallaan. Jos tämä toiminta tuottaa voittoa, ja voitto jätetään yritykseen, kasvaa myös oma pääoma. Myös omaisuuden hallussapidolla voidaan kasvattaa omaa pääomaa, jos esimerkiksi toimitiloiksi hankittujen kiinteistöosakkeiden arvo hankinnan jälkeen lähtee nousuun. Arvonnousu voidaan ottaa taseeseen mukaan arvonkorotuksena. Vaikka näin ei tehtäisikään, on omaisuuden arvo joka tapauksessa noussut. (Salmi 2004, 66.)

Tilinpäätössiirtojen kertymä on näkyvässä niiltä osin, joilta sitä ei vielä ole palautettu tulokseen. Tilinpäätössiirtojen kertymää syntyy joko poistoeron muutoksesta, eli suunnitelman mukaisten poistojen ja kirjanpidon kokonaispoistojen erotuksesta, tai vapaaehtoisten varausten¹ myötä. Luonteeltaan nämä ovat omaa pääomaa, sillä ne ovat tuloslaskelmasta taseeseen pidätettyjä voittoja. (Salmi 2004, 71.)

Pakolliset varaukset ovat sellaisia tiedossa olevia menoja, joista ei enää kerry vastaavaa tuloa. Ne ovat siis maksamatta olevia kuluja, joiden maksuperuste on jo syntynyt. Mikäli tuloslaskelmassa vähennettävän vastaisen menon toteutumisasajankohta ja täsmällinen määrä tiedetään, merkitään erä taseessa

¹ Investointi-, toiminta- tai muu sellainen varaus (KPL 5:15§).

siirtovelaksi. Mikäli toteutumisajankohtaa tai täsmällistä määrää ei tiedetä, merkitään erä taseen pakolliseksi varaukseksi. (Kinnunen ym. 2002, 68–69.)

Vieras pääoma on monissa kohdin vastakohta omalle pääomalle. Jos yrityksellä on enemmän vierasta pääomaa eli velkaa suhteessa koko pääomaan, on sillä sitä vähemmän omaa pääomaa. Vieras pääoma, toisin kuin oma pääoma, on joustamatonta. Kassatilanteesta riippumatta on noudatettava tiettyjä aikatauluja takaisinmaksun ja korkojen suhteen, eli on olemassa rahoitusriski. Vieras pääoma on kuitenkin usein välttämätöntä monille yrityksille. Toisaalta vieraaseen pääomaan ei liity niin suurta tuoton ja pääoman menetyriskiä, eli siinä mielessä se on edullisempaa verrattuna omaan pääomaan. Vieras pääoma jaetaan pitkä- ja lyhytaikaiseksi, jolloin jako tapahtuu maksuajankohdan mukaan. Tilinpäätöspäivästä tasan vuoden tai sitä lyhyemmässä ajassa maksuun tulevat erät ovat lyhytaikaista velkaa. Tämä jako on hyvin tärkeä, kun arvioidaan yrityksen maksuvalmiutta. (Salmi 2004, 72–73.)

2.3 Tilinpäätöksen standardointi eli oikaisu

Jotta tilinpäätöksiä voitaisiin vertailla eri tilikausiin tai eri yritysten välillä, tulee tilinpäätökset standardoida eli oikaista. Tällöin yrityksen tuloksesta ja varallisuusasemasta saadaan mahdollisimman tarkka kuva. Yrityksillä on tuloksen suunnittelussaan erilaisia tavoitteita, joita ne toteuttavat tilinpäätöstä laatiessaan. Näitä tavoitteita ovat kirjanpidollinen, verotuksellinen ja operatiivinen tulos. Tulossuunnittelun tavoitteena voi esimerkiksi olla tasaisen voiton esittäminen tai osingonjaon kannalta riittävän voiton esittäminen. Myös nettovarallisuutta voidaan suunnitella kulujen käyttöjärjestyksen kautta, sillä nettovarallisuuden suuruudella on vaikutus elinkeinotulon verotuksen tasoon. Jotta nämä kirjapitolain mahdollistavat harkinnanvaraisuudet eivät muuttaisi tilinpäätöksen lukijan käsitystä yrityksen oikeasta tuloksesta ja rahoituksellisesta asemasta, on tilinpäätökset oikaistava. (Kallunki & Kytönen 2002, 42–44.)

Seuraavaksi sekä tuloslaskelman että taseen oikaisu käydään läpi kohta kohdalta.

2.3.1 Tuloslaskelman oikaisu

Liikevaihtoon kirjataan varsinaisesta liiketoiminnasta saadut tulot. Tärkeimpänä kriteerinä käytetään sitä, onko tulo ansaittu. Esimerkiksi annetut alennukset ja arvonalisäverot vähennetään liikevaihdosta, sillä ne eivät kuulu yritykselle. *Valmistus omaan käyttöön* voi joissakin yrityksissä olla merkittävä osa koko yrityksen toiminnasta. Mikäli yritys on vähentänyt omaan käyttöön liittyvät valmistuksen kulut tuloslaskelman kuluista ja kirjannut ne pelkästään taseen pysyviin vastaaviin, tulee sekä valmistus, että siitä aiheutuneet kulut palauttaa näkyviin myös tuloslaskelmaan. *Liiketoiminnan muut tuotot* saattaa sisältää nimensäkin mukaisesti hyvin monentyyppistä tuottoa. Analyysia varten liiketoiminnan muiksi tuotoiksi hyväksytään säännölliset ja muut kuin varsinaisesta liiketoiminnasta syntyneet tuotot, eli satunnaiset ja kertaluontoiset erät poistetaan. Saadut tuotekehitys- ja tutkimusavustukset kuitenkin hyväksytään mukaan, sillä niillä on tuloslaskelmassa vastaavat kulut näkyvissä. (Salmi 2004, 109.)

Varaston muutoksen korjaamisella saattaa olla hyvin suuri vaikutus yrityksen tulokseen. Varaston muutos tarkoittaa aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostojen korjausta liikevaihtoa vastaaviksi. *Ulkopuoliset palvelut* ovat kuluja, jotka liittyvät suoraan liiketoimintaan. Näitä ovat esimerkiksi työvoiman vuokraus, konsultointi, alihankinta, suunnittelu tai huolto. Mikäli ulkopuoliset palvelut kasvavat paljon, voi taustalla olla rakenteellinen muutos toimintatavassa, esimerkiksi joidenkin työtehtävien ulkoistaminen. Tällöin ei siis ole kyseessä liiketoiminnan kasvaminen. *Henkilöstökuluihin* sisältyy ennakonpidätyksen alaiset kulut ja niihin verrattavat kulut sekä välittömästi palkan perusteella määräytyvät kulut, joita ovat eläkekulut, henkilövakuutusmaksut ja sosiaaliturvamaksut. (Salmi 2004, 109–111.)

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat pysyvien vastaavien hankintamenojen ja niiden taloudelliseen käyttöikänsä. Poistot tehdään mahdollisella investointiavustuksella vähennetystä hankintahinnasta. Oikaisu tehdään, mikäli

poistosuunnitelmassa poistot ovat selkeästi liian pitkät. *Liiketoiminnan muut kulut* -erästä poistetaan kaikki kertaluontoiset kulut ja siirretään ne omaksi kohdakseen. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 96.)

Käyttökate tarkoittaa tulosta lyhytvaikutteisten kulujen jälkeen, ja ennen pitkävaikutteisia kuluja eli suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia. *Liiketulos* eli korjattu liikevoitto tai -tappio on yleensä vertailukelpoinen eri tilikausien tai yritysten välillä. *Kurssierot* -erään merkitään valuuttamääräisten saamisten ja velkojen arvojen muutokset. Rahoitustuottojen kohtaan ”tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista ja muut korko- ja rahoitustuotot” saattaa olla kirjattuna kurssivoittoja, samoin kuin kurssitappioita voi olla kirjattuna ”korkokulut ja muut rahoituskulut” -kohdassa. Jos kurssitappioita on merkitty taseeseen vastaavien siirtosaamisiin, tulee ne poistaa sekä siirtosaamisista että omasta pääomasta, ja lisätä rahoituskuluihin. (Salmi 2004, 111–112.)

Tuloslaskelmassa oleva *satunnaiset erät* poistetaan, sillä kiinnostuksen kohteena on ainoastaan jatkuvasta ja säännöllisestä liiketoiminnasta aikaansaadut tulokset. *Tilinpäätösjärjestelyt* eli poistoeron muutos ja vapaaehtoisten varausten muutos poistetaan, sillä ne eivät liity tarkasteltavaan asiaan eli kannattavuuteen. Huomioon otetaan *tilikauden veroina* ne verot, jotka aiheutuvat nimenomaisen tilikauden säännöllisestä liiketoiminnasta, eli esimerkiksi aikaisemmilta tilikausilta saadut veronpalautukset tai lisäveron maksut poistetaan. *Nettotulos* kertoo tilikauden ”oikean” tuloksen eli se sisältää mahdollisimman tarkasti säännöllisestä ja jatkuvasta liiketoiminnasta syntyneen tuloksen. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 97–99.)

2.3.2 Taseen oikaisu

Taseen oikaisulla pyritään tuomaan taseessa näkymättömät velat ja olennainen varallisuus näkyviin, sekä toisaalta eliminoimaan sellaiset erät, joilla ei todellisuudessa ole omaisuusarvoa. Taseen oikaisu on tavallisesti tuloslaskelman oikaisua vaikeampaa. Tämä johtuu muun muassa siitä, että taseeseen on

mahdollista merkitä varoiksi sellaisia hyödykkeitä, joiden tulontuottokyvystä ei ole varmuutta. (Salmi 2004, 117–120.)

Tase

Vastaavat:

Perustamismenot poistetaan vastaavista ja omasta pääomasta, sillä niillä ei ole itsenäistä tulontuottamiskykyä. Samoin poistetaan myös *tutkimus- ja kehittämismenot*, mikäli niillä ei selvästi ole vaikutusta tulojen kertymiseen. *Liikearvo* tulee poistaa viidessä vuodessa tai kerralla, mikäli se osoittautuu arvottomaksi. Vastaavalla määrällä vähennetään myös omaa pääomaa. (Salmi 2004, 117.)

Aineettomiin hyödykkeisiin kirjatut menot, jotka eivät oletettavasti tuota mitään, poistetaan ja vähennetään omasta pääomasta. *Aineellisten hyödykkeiden* arvoja oikaistaan ainoastaan siinä tapauksessa, mikäli liitetiedoista selviää, että omaisuudessa on olennaista yliarvoa suhteessa käypiin arvoihin. Tällöin tasearvo korjataan ja sama vähennys suoritetaan myös omaan pääomaan. Jos *sijoituksissa* on konserni- tai omistusyhteisyriä, joiden oma pääoma on menetetty, poistetaan ne arvottomina ja vähennetään omasta pääomasta. (Salmi 2004, 117.)

Saamiset, joihin sisältyy oleellista epävarmuutta, on syytä poistaa. Varsinkin, jos saamisia on yrityksen omistajilta. Epävarmat myyntisaamiset kirjataan luottotappioiksi. *Vaihto-omaisuuden arvostus* kohtaa ei tule muuttaa ilman yrityksestä saatavaa lisätietoa. Yleensä tilinpäätösinformaatio ei tee mahdolliseksi vaihto-omaisuuden arvon kyseenalaistamista. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 103.)

Myynti- ja muut saamiset – erän tulee sisältää oikeita saamisia eli todennäköiset luottotappiot ja siirtosaamisiin kirjatut kurssitappiot vähennetään saamisista ja omasta pääomasta. (Salmi 2004, 118.)

Vastattavat:

Oma pääoma

Pääomalainat katsotaan yleisesti vieraaksi pääomaksi, ellei sitä todellisuudessa ole sijoitettu yhtiöön oman pääoman luonteisena, esimerkiksi suojaamaan konkurssilta. *Kertyneet tilinpäätösjärjestelyt* ovat yritykseen pidätettyä voittoa, joka myöhemmin näytetään tuottona. Siltä osin, kun niihin ei liity maksamatonta verovelkaa, katsotaan ne omaksi pääomaksi. Omaa pääomaa oikaistaan kaikilla niillä erillä, joilla varojen ja velkojen arvoja on muutettu. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 103.)

Pakolliset varaukset luetaan pitkäaikaiseksi korottomaksi vieraaksi pääomaksi, sillä niihin liittyy maksuvelvollisuus, mutta eräpäivää ei ole määrätty. *Laskennallinen verovelka* katsotaan pitkäaikaiseksi korottomaksi velaksi, joka liittyy tilinpäätösjärjestelyjen maksamatta oleviin veroihin. Korolliseksi vieraaksi pääomaksi katsotaan *pitkäaikaiset joukkolainat, lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat*. *Saadut ennakkomaksut* voivat olla joko pitkä- tai lyhytaikaisia, ja ne ovat maksuja, jotka on saatu ennen suoritteen luovuttamista. (Salmi 2004, 119.)

Korollisiin velkoihin luetaan *muut pitkäaikaiset velat*, kuten lainat omistajilta ja asiakkailta. Korottomiin velkoihin luetaan *muut lyhytaikaiset velat ja siirtovelat*, korollisiin *sisäiset velat*. *Taseen ulkopuoliset vastuut* löytyvät liitetiedoista. Joissakin tapauksissa ne voivat todellisuudessa olla velkaa, jolloin ne tulee korjata taseeseen veloiksi. (Salmi 2004, 119.)

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSIN KÄYTTÖ JA TUNNUSLUVUT

Tilinpäätösanalyysi on tilinpäätöstietojen pohjalta tehtävä analyysi, jolla arvioidaan ja mitataan yrityksen kannattavuutta, rahoitusta ja taloudellisia toimintaedellytyksiä. Tilinpäätöksiä voidaan analysoida saman yhtiön osalta useammalta vuodelta sekä verrata niitä mahdollisesti vielä muihin saman alan yritysten tilinpäätöksiin. Yksi tilinpäätösanalyysin pyrkimyksistä on arvioida tuloksen riittävyyttä eli kannattavuutta. Myös kannattavuuden kehittymiseen liittyvien riskien arviointi kuuluu analyysin perustehtäviin. Vakavaraisuutta arvioidaan pitkän aikavälin rahoitusrakenteeseen liittyvien riskien tarkastelulla, ja maksuvalmiutta selvitetään lyhyen aikavälin rahoituksen riittävyydellä. (Niskanen & Niskanen 2003, 8.)

Tilinpäätösanalyysin lisäksi on olemassa myös tunnuslukuanalyysi sekä yritystutkimus, jotka eroavat toisistaan lähinnä tutkimuksen laajuuden mukaan. Tilinpäätösanalyysi sijoittuu laajuudeltaan tunnuslukuanalyysin ja yritystutkimuksen välimaastoon. Tunnuslukuanalyysissä yrityksen taloudellisesta tilanteesta tehdään johtopäätöksiä pääasiassa muutamien vakioitujen mittareiden eli tunnuslukujen perusteella. Se onkin analyysimuodoista suppein ja yksinkertaisin. Tilinpäätösanalyysissä käytetään usein samoja tunnuslukuja, mutta pelkkien lukuarvojen lisäksi pyritään selvittämään niihin vaikuttaneita tekijöitä, jotta voidaan arvioida ovatko saadut arvot esimerkiksi satunnaisia vai kertovatko ne pidemmän aikavälin muutoksista. Kaikkia arvoihin vaikuttavia tekijöitä ei kuitenkaan yleensä saada selville tilinpäätöksistä. (Niskanen & Niskanen 2003, 9–10.)

Analyyseistä syvällisin on yritystutkimus, joka pyrkii selvittämään yrityksen taloudelliseen menestykseen vaikuttaneet syyt yrityksen liiketoiminnan tasolla. Talouden lisäksi analyysi sisältää tavallisesti yrityksen henkiset voimavarat, tietojärjestelmät, tuotteet ja tuotekehityksen sekä kilpailuanalyysin. Myös toimintaympäristöä analysoidaan yleensä. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 91.)

3.1 Tilinpäätösanalyysin käyttäjät

Tilinpäätöksillä ja niistä saatavalla informaatiolla on monia eri käyttäjiä, joiden odotukset informaatiosta ja sen muodosta poikkeavat toisistaan. Näiden yrityksen sidosryhmien yhteinen tavoite on saada kokonaiskuva yrityksen yleisestä taloudellisesta tilanteesta, mutta niillä on jokaisella erilainen painotus yrityksen ominaisuuksien suhteen. Keskeisimpiä tilinpäätöksen käyttäjiä ovat omistajat, sijoittajat ja analyytikot, yrityksen johto, rahoittajat, tavarantoimittajat, asiakkaat ja eri viranomaistahot. (Kallunki & Kytönen 2002, 17–18.)

Yrityksen nykyiset omistajat ja mahdolliset tulevat omistajat eli sijoittajat ovat keskeisimmät tilinpäätöksen käyttäjäryhmät. Heidän joukkonsa on lähtökohtaisesti hyvin epäyhtenäinen, sillä mukana on niin piensijoittajia kuin suuria kansainvälisiä sijoittajiaakin, kuten esimerkiksi sijoitusrahastot ja eläkevakuutusyhtiöt. Myös osakemarkkinoita seuraavat analyytikot tarkastelevat tilinpäätöksiä usein omistajan näkökulmasta, sillä heidän toimenkuvanaan on antaa tuloseennusteita ja tavoitehintoja. Analyysseissa käytetyt painotukset saattavat kuitenkin poiketa toisistaan eri analyytikoiden välillä, vaikka heidän käytettävissään on samat tietolähteet ja usein menetelmätkin. Näin ollen erilaiset ennusteet voivat olla hyvinkin erilaisia eri tahojen tekeminä. Omistajien mielenkiinto taas voi olla suuntautuneena esimerkiksi sijoituksesta saatavaan tuottoon, jolloin heitä kiinnostavat erilaiset kannattavuuden tunnusluvut. Kiinnostuksen kohteena voi olla myös sijoituksen mukanaan tuoma päätäntävalta yrityksessä, tai yrityksen osingonmaksukyky. (Niskanen & Niskanen 2003, 13–14.)

Yritysjohdolla on kiinnostunut tilinpäätöksestä saatavasta informaatiosta monesta eri näkökulmasta tehdessään päivittäiseen liiketoimintaan liittyviä päätöksiä tai suurempia investointeja tai rahoituksia. Tarkastelun alla ovat esimerkiksi eri liiketoiminnan alueiden katemäärät, tai yksi tai useammat tilinpäätöksen erät, tai tunnusluvut, jotka vaikuttavat johdon saamaan palkkioon. (Niskanen & Niskanen 2003, 14.)

Yrityksen henkilökuntaa kiinnostaa yrityksen taloudellinen tilanne etenkin työpaikan säilyvyyden kannalta. Myös heille saattaa olla luvattuna tietty bonuspalkkiojärjestelmä, mikäli tilinpäätöksen jokin erä tai eristä laskettu tunnusluku saavuttaa tavoitteet. (Niskanen & Niskanen 2003, 15.)

Yrityksen tilinpäätös kiinnostaa rahoittajia etenkin luottopäätöstä tehtäessä, mutta myös myöhemmin luottoajan kuluessa. Lainan maksukykyyn vaikuttavat yrityksen maksuvalmius, kannattavuus ja vakavaraisuus. Kun laina on annettu, seuraavat rahoittajat tilinpäätöksen rakennetta, ja saattavat tehostaa valvontaa asettamalla lainoille niin sanottuja kovenantteja eli sopimusvakuuksia, joista osa perustuu tilinpäätökseen. Kovenanttien avulla määritetään yleensä rajat esimerkiksi jollekin yrityksen osatulokselle, ja jos näitä rajoja ei noudateta, on rahoittajalla oikeus joko muuttaa rahoitusehtoja tai jopa irtisanoa laina. Tavarantoimittajat, jotka toimittavat yritykselle raaka-aineita tai muita tuotannontekijöitä, ovat kiinnostuneita yrityksen taloudellisesta tilanteesta erityisesti maksukyvyn osalta. Tyypillistä on, että tavarantoimittajat hankkivat asiakkaistaan luottoluokituksen, joka ainakin osittain perustuu tilinpäätöksestä saatavaan informaatioon. (Niskanen & Niskanen 2003, 16–17.)

Yrityksen taloudellisen tilanteen tietäminen saattaa olla tärkeää etenkin pitkäaikaisille asiakkaille. Monesti pitkäaikaisissa toimituksissa voi tavarantoimittajan vaihtaminen aiheuttaa suuret kustannukset, jos käy niin, ettei toimittaja pystykään toimittamaan tuotteitaan tai palveluitaan. Tästä syystä asiakkaat tarvitsevat tilinpäätösanalyysistä saatavan tiedon päätöksen tekonsa tueksi, esimerkiksi juuri toimittajaa valitessaan. (Kallunki & Kytönen 2002, 20.)

Viranomaisia kiinnostaa yrityksen tilinpäätös tai sen osat monista syistä, joista keskeisin liittyy veronkantoon. Yritysten tulee maksaa arvonlisäveroa sekä voittojen mukaan määräytyvää tuloveroa, ja veroviranomainen huolehtii siitä, että verot maksetaan oikein. Julkisia palveluita tuottavien yritysten hinnoittelua saatetaan myös kehottaa korjaamaan, mikäli yritysten tilinpäätöksistä ilmenee, että voitot suhteessa kustannuksiin ovat liian suuret. (Niskanen & Niskanen 2003,

17.)

3.2 Tunnusluvut ja mittarit

Tilinpäätöksistä tehtävät analyysit tehdään useimmiten tunnuslukujen avulla, jotka ovat tilinpäätöksistä laskettuja mittareita. Ne on kehitetty mittaamaan yrityksen taloudellista suorituskykyä ja ne jaetaan tavallisesti kolmeen ryhmään: kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuihin. Mittarit esitetään pääasiassa suhdelukumuotoisina eli yksi tilinpäätöksen erä suhteutetaan johonkin toiseen tilinpäätöserään. Tämä käytäntö mahdollistaa vertailun erikokoisten yritysten ja eri vuosien välillä. (Niskanen & Niskanen 2003, 110–111.)

Riippuu yrityksen tavoitteista, millä tasolla tunnuslukujen tulisi olla ja miten niitä tulisi arvioida. Toisilla yrityksillä tai yritysten omistajilla ei ole julkisesti ilmoitettua taloudellista tavoitetta, toisilla ne saattavat olla vaatimattomia ja toisilla haastavia. Yrityksen talous muodostuu kokonaisuudesta, johon kuuluu liiketoiminnan kannattavuus, riittävä rahavirta, vankka rahoitusrakenne sekä riittävä liikevaihto. Niiden tulee olla tasapainoinen kokonaisuus, joka riippuu yrityksen omistajan tavoitteista ja siitä, mitä hän yritykseltä haluaa. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 88–89.)

Tilinpäätöksen analysoinnin tarkoitus ei ole tuottaa tunnuslukuja, vaan nimenomaan tulkita niitä. Kysymys voi kuulua: miten tunnusluvun arvo on muuttunut, ja onko suunta hyvä vai huono? Mistä muutos johtuu ja onko se merkittävä? Apuna voi käyttää esimerkiksi olemassa olevia ohjearvoja tai toimialavertailua. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 90.)

3.2.1 Kannattavuus

Kannattavuuden absoluuttinen mittari on yrityksen tulos. Kun halutaan vertailla erikokoisia yrityksiä, tai seurata yhden yrityksen kannattavuuskehitystä, käytetään usein kannattavuuden suhteellisia mittareita. Tilinpäätösperusteisesti näitä ovat

voittoprosentit ja pääoman tuottoprosentit. Eri yritysten vertailun kannalta on voittoprosenttien laskeminen, eli yrityksen tuloksen suhteuttaminen liikevaihtoon, heikompi tapa, mutta muuten sen avulla päästään melko hyvään laskentatarkkuuteen. Enemmän tekemistä vaativa pääoman tuottoprosenttien laskeminen, eli yrityksen tuloksen suhteuttaminen sen käytössä olleisiin resursseihin eli pääomaan, antaa taas laskennallisesti epätarkemman tuloksen, mutta palvelee useita käyttötarkoituksia. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 217.)

Voittoprosentit

Voittoprosentti-tunnusluku saadaan, kun jaetaan tulosta kuvaava jäämä liikevaihdolla. Se voidaan laskea esimerkiksi käyttökateprosenttina ja nettotulosprosenttina.

$$\text{Käyttökateprosentti} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

$$\text{Nettotulosprosentti} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Voittoprosentin avulla saadaan selville, kuinka monta tulossenttiä yhdestä myyntieurosta jää yritykselle. Parhaiten voittoprosentit soveltuvat yhden yrityksen kehityksen seurantaan. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 218; Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 109.)

Pääoman tuottoprosentit

Pääoman tuottoprosentilla selviää vuosikorko, jota yritys ansaitsee toimintansa avulla sitomalleen pääomalle. Tunnusluku saadaan, kun tilikauden voitto jaetaan yrityksen käytössä olleen pääoman määrällä.

$$\text{Pääoman tuotto prosentti} = \frac{\text{Voitto}}{\text{Pääoma}} * 100$$

Pääoman tuotto prosentista voidaan johtaa useita sovelluksia sen mukaan, kenen kannalta yrityksen tulontuottamiskykyä tarkastellaan. Vaihtoehtoja ovat esimerkiksi oman pääoman sijoittaja sekä oman tai vieraan pääoman sijoittajat. Jotta liiketoimintaa voidaan harjoittaa, tarvitaan rahoittamiseen pääomia. Pääoman tuotossa on kysymys siitä, kuinka paljon liiketoiminta jättää tulosta pääoman sijoittajalle. Tuloksen lisäksi olennaista on pääoman kiertonopeus eli se, kuinka nopeasti liiketoimintaan sijoitettu pääoma saadaan takaisin tuottoina. Mitä vähemmän aikaa pääoma on kiinni liiketoiminnassa, sen parempi, koska tällöin pääoma on uudelleen käytettävissä nopeammin eikä ulkopuoliselle rahoitukselle ole välttämättä tarvetta tai tarve on alhaisempi. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 111.)

Oman pääoman tuotto prosentti edustaa omistajanäkemystä. Yritykselle eli omistajalle jää nettotulos, kun kaikki muut sidosryhmät ovat saaneet tuloslaskelmasta osansa. Oma pääoma edustaa omistajan sijoitusta (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 116).

$$\text{Oman pääoman tuotto prosentti} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Oma pääoma}} * 100$$

Omaan pääomaan liittyy vierasta pääomaa suurempi riski sekä pääoman menetyksen suhteen että myös tuoton suhteen. Vieraaseen pääomaan liittyy aina takaisinmaksamisen pakko, mikä tekee siitä joustamatonta ja pääoman sijoittajan kannalta vähemmän riskialtista. Oman pääoman palauttaminen tavallisesti voitonjakona riippuu omistajan tahdosta. Edellytyksenä on, että voittovaroja on olemassa. Näin ollen oma pääoma on joustavampaa, mutta riskialttiimpaa kuin vieras pääoma. Vieras pääoma on lisäksi etuoikeusjärjestyksessä aina ennen omaa pääomaa. Mikäli liiketoiminta epäonnistuu, ja yritys joutuu lopettamaan

toimintansa, saa lainanantaja sijoittamansa pääoman takaisin ennen omistajaa. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 116.)

Yleisimmin käytetty mittari yrityksen kannattavuudelle tilinpäätösperusteisesti on sijoitetun pääoman tuotto prosentti. Siinä sijoitetun pääoman tuottoa tarkastellaan sekä oman pääoman sijoittajan että vieraan pääoman sijoittajan näkökulmasta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 225.)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto prosentti} = \frac{\text{Voitto} + \text{Rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma}} * 100$$

Sijoitettu pääoma saadaan tulokseksi, kun kokonaispääomasta vähennetään korottomat velat. Sijoitettu pääoma viittaa siihen, että omistaja (oma pääoma) tai lainanantaja (vieras pääoma) ovat sijoittaneet pääoman yritykseen (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 114).

Tunnusluku kuvaa kuinka suuren tuoton eli vuosikoron yritys ansaitsee siihen sijoitetulle pääomalle. Sijoitetusta pääomasta käytetään tavallisesti tilikauden alun ja lopun keskiarvoa. Jos sijoitetun pääoman tuotto on alhaisempi kuin vieraan pääoman tuotto vaatimus eli käytännössä korkotasoa, voidaan sen katsoa olevan ongelmallisen alhainen. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 226.)

Sijoitetulle pääomalle on määritelty ohjeellisia arviointikriteereitä:

Arviointi	Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (%)
Hyvä	15,0 -
Tyydyttävä	9,0 – 14,9
Välttävä	0 – 8,9
Heikko	Negatiivinen

(Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 227.)

3.2.2 Maksuvalmius

Maksuvalmius eli likviditeetti kuvaa yrityksen lyhyen aikavälin rahoituksen riittävyttä, yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista maksusitoumuksistaan (Kallunki & Kytönen 2002, 84). Tilinpäätös ei yleisesti ottaen ole paras perusta maksuvalmiuden tutkimiselle, sillä tase kuvaa yrityksen taloudellista asemaa aina vain tietyllä hetkellä, eli tilikauden päättyessä, ja tuloslaskelma kuvaa koko tilikauden tuloksen muodostumista. Rahojen riittävyttä voi kyllä arvioida, mutta koska maksuvalmiuteen vaikuttavat tilanteet voivat muuttua hyvinkin nopeasti, on johtopäätöksiä tehtäessä oltava varovainen ja osattava ottaa eri tilanteet huomioon. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 238.)

Yrityksen likvidejä eli käteisvaroja koskevat perustiedot löytyvät yleensä taseesta ja liitetiedoista. Likvidit varat kuvaavat heti käytössä olevaa maksuvalmiutta, joita ovat kassavarat ja välittömästi nostettavissa olevat pankkitalletukset. Myös helposti rahaksi muutettavissa olevat tase-erät, kuten pörssinoteeratut arvopaperit ja myyntisaamiset, sekä heti käyttöön saatavissa olevat luotot edustavat maksuvalmiutta. Viimeksi mainitut eivät sellaisenaan ilmene suoraan tilinpäätöksestä, vaan jäävät usein pitkälti tilinpäätöksen lukijan tulkinnan varaan, ellei liitetiedoissa ole esimerkiksi annettu tietoa jonkun pankin tai muun rahoittajan kanssa sovitusta tililimiitistä. Osa yrityksen maksuvalmiudesta ilmenee siis suoraan taseesta ja osa tulee päätellä välillisesti, eli esimerkiksi miettimällä, onko yrityksellä liitetietojen mukaan suuret vastuut, minkälaista rahoitusta yritys käyttää, ja näyttäisikö sillä olevan vakuuskelpoista varallisuutta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 238–239.)

Mikäli yrityksen käytettävissä olevat käteisvarat ja pankkitalletukset käyvät vähiin, eikä jokapäiväisen juoksevan toiminnan maksuista enää meinata selvitä, on yrityksellä muutamia mahdollisuuksia, joilla se voi tilanteesta selvitä. Yritys voi järjestää uuden rahanlähteen, esimerkiksi ottamalla lyhytaikaisen rahoitusvelan. Yritys voi myös koittaa jouduttaa odotettavissa olevaa kassatuloa, esimerkiksi lupaamalla ylimääräisen alennuksen nopeasta maksusta, tai

vastaavasti yritys voi myöhentää omia maksujaan. Maksuvalmiuden hoitokeinot ovat useimmiten sidoksissa tilanteeseen ja ajankohtaan. Yrityksen joustomahdollisuuksien arviointia mahdollisissa maksuvalmiusongelmissa voidaan tilinpäätöksen nojalla toteuttaa maksuvalmiustunnuslukujen avulla. (Kinnunen ym. 2002, 137.)

Quick ratio ja Current ratio

Taseesta käy melko helposti ja nopeasti ilmi yrityksen maksuvalmiuden yleiskuva, kun vertaa yrityksen lyhytaikaisia velkoja rahojen ja pankkisaamisten määrään. Myös myyntisaamisten ja vaihto-omaisuuden määrien vertaamisella lyhytaikaisiin velkoihin saadaan hyvä yleiskäsitys maksuvalmiustilanteesta ja rahoituksellisesta puskurista. Tunnusluvut Quick ratio ja Current ratio vastaavat myös maksuvalmiuskysymykseen. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 245.)

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihto - omaisuus} + \text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Standardisoimalla rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman sisältöä ennen tunnuslukujen laskemista voidaan tunnuslukuja tarkentaa. Epälikvideiksi arvioidut erät, kuten pörssinoteerattomiin yhtiöihin tehdyt osakesijoitukset, on syytä vähentää rahoitusomaisuudesta. Samoin pitkäaikaisten saamisten jättäminen rahoitusomaisuuden ulkopuolelle antaa osuvamman kuvan yrityksen kyvystä suoriutua juoksevista maksuvelvoitteistaan, sillä ne edustavat melko heikkoa katetta lyhyemmässä ajassa maksettaville veloille. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 245–246.)

Tunnusluvuilla Quick ratio ja Current ratio on seuraavat

yritystutkimusneuvottelukunnan esittämät arviointiperusteet:

Arviointi	Quick ratio	Current ratio
Hyvä	Yli 1	Yli 2
Tyydyttävä	0,5-1	1-2
Heikko	Alle 0,5	Alle 1

Tunnuslukujen tulkinnassa tulee ottaa huomioon muut tilinpäätöksestä ilmi käyvät seikat. Esimerkiksi jos rahojen riittävyys arvioidaan kriittiseksi, voidaan ajatella, että yrityksen todellinen maksuvalmiusasema on tunnuslukujen antamaa tilaa heikempi. Syynä voi olla esimerkiksi se, että menetettyään tappioiden vuoksi omaa pääomaansa, on yritys voinut arvioida saamistensa todennäköistä arvoa vähemmän kriittisesti varjellakseen taseasemaansa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 246–247.)

Pääoman sitoutuminen

Koska maksuvalmiudessa on kyse lyhytaikaisen pääoman sitoutumisesta erilaiseen omaisuuteen, on tärkeä tietää, kuinka paljon juokseva liiketoiminta sitoo pääomaa. Tästä johtuen tarkastellaan käyttöpääomaa. Sen yleinen kaava on:

$$\text{Vaihto} - \text{omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} - \text{korottomat velat}$$

Mitä vähemmän käyttöpääomaa tarvitaan, sitä pienemmät ovat pääoman kustannukset ja vastaavasti paremmat pääoman tuotto ja maksuvalmius. Käyttöpääomaa voi hallita esimerkiksi tuotantoprosessin tehostamisella, toimintojen ulkoistamisella, kassatulojen jouduttamisella, kassamenojen hidastamisella tai luopumalla varaston pidosta. Käyttöpääoman sitoutumista selvitetään tavallisesti käyttöpääomaprozentilla. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 134–136.)

Käyttöpääomaprocentin avulla selviää juoksevan liiketoiminnan sitoman pääoman määrä suhteessa liikevaihtoon.

$$\text{Käyttöpääomaprocentti} = \frac{\text{Käyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Tunnusluvun avulla selviää kuva rahoitustarpeesta, jos yrityksessä esimerkiksi suunnitellaan toiminnan volyymin kasvattamista. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 137.)

3.2.3 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä taloudellisista velvoitteistaan pitkällä aikavälillä. Yrityksen mahdollisuus saada uutta vierasta pääomaa rahoitustilanteen tai suunnitelmien niin vaatiessa on keskeinen ominaisuus hyvään vakavaraisuuteen liittyen. Vakavaraisuudessa on kyse yrityksen rahoituksellisesta joustavuudesta ja rahoitusaseman terveydestä. Vakavaraisuudella mitataan samalla yrityksen rahoitusriskiä; mitä alempi vakavaraisuus, sen korkeampi rahoitusriski. Vakavaraisuutta voidaan tarkastella toisaalta rakennetarkasteluna ja toisaalta yrityksen toimintana. Oman tai vieraan pääoman hallitsevuutta yrityksen rahoitusrakenteessa tutkitaan rakennetarkastelussa. Sitä korkeampi rahoitusriski syntyy, mitä suuremmassa asemassa vieras pääoma on, etenkin, jos painottuminen tapahtuu vielä lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Toiminnallisessa vakavaraisuudessa kyse on yrityksen kyvystä luoda riittävä toiminnallinen rahavirta vieraan pääoman sitoumusten hoitamiseksi. Mitä vähäisempi tämä rahavirta on, sen joustamattomampaa on yrityksen toiminta, ja sitä sitoutuneempi yritys on rahoituksesta lähteviin vaatimuksiin. Kun rahoitus on joustamatonta, on esimerkiksi uudelleensuuntautuminen ja toimialan kehittäminen vaikeampaa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 253–254.)

Rahoitusriskin mittaamisessa on kyse siitä todennäköisyydestä, jolla yritys kykenee hoitamaan juoksevat velvoitteensa. Mittaamisen vaikeutena on tulevien rahavirtojen ennustamattomuus. Yrityksen investoidessa kyetään kassamenot tavallisesti ennustamaan melko tarkasti, mutta investoinneista syntyviä kassatuloja on huomattavasti vaikeampi ennustaa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 254–255.)

Hyvälle ja turvalliselle pääomarakenteelle voidaan asettaa minimirajoituksia, mutta kysymys on lopulta kuitenkin pääoman sijoittajan tavoitteista ja arvostuksista. Etusijalla voi olla turvallisuus, jolloin oman pääoman suuri määrä suhteessa vieraaseen pääomaan on arvostettua. Nettotuloksen on kuitenkin oltava sitä suurempi, mitä enemmän omaa pääomaa on yrityksen taseessa, sillä omalla pääomalla on korkeampi tuottovaatimus. Riskejä ottavat sijoittajat laajentavat yrityksen rahoituksellisia resursseja, mutta saavat myös aikaan sen, että pääoman rakenne tulee joustamattommaksi sekä riskialttiimmaksi. Tulevaisuuden epätoivottavien tapahtumien varalle ei välttämättä ole mitään kestokykyä, jos vieras pääoma hallitsee pääomarakennetta. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 123.)

Rakenteellinen vakavaraisuus

Omavaraisuusaste ja velkaantumisaste ovat tunnuslukuja, jotka kuvaavat oman tai vieraan pääoman hallitsevuutta yrityksen rahoitusrakenteessa. Niiden avulla selviää siis yrityksen rakenteellinen vakavaraisuus. Nämä mittareina käytettävät tunnusluvut ovat toistensa kaltaisia ja ovatkin yleensä laskennallisesti johdettavissa toisistaan. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 257.)

Velkaantumisaste voidaan mitata seuraavalla kaavalla:

$$\text{Velkaantumisaste} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma}}{\text{Oma pääoma}}$$

Kaavalla selviää korollisen vieraan pääoman osuus suhteessa omaan pääomaan. Velkaantumistasteen tavoitearvo on 2–3, tai tätä pienempi. Alle kaksi on hyvä arvo (Lehtonen 2002, 327).

Omavaraisuusaste mittaa oman pääoman osuutta yrityksen koko pääomassa. Sen avulla saadaan selville yrityksen tappionsietokyky ja kyky selviytyä pitkän aikavälin sitoumuksista. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 61.) Omavaraisuusaste on Suomessa kaikkein tavallisin vakavaraisuusmittari (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 124).

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} * 100$$

Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut omavaraisuusasteelle ohjeelliset arviointikriteerit:

Arviointi	Omavaraisuusaste
Hyvä	Yli 40 %
Tyydyttävä	20–40 %
Heikko	Alle 20 %

Ohjearvojen kohdalla täytyy muistaa joustavuus, sillä eri toimialat ovat jo riskiltäänkin erilaisia. Ennustettavuus ja vakaus vaihtelevat alasta toiseen, ja epävarmemmilla aloilla tulevaisuuteen valmistaudutaan korkeammalla vakavaraisuudella. Myös julkisesti noteeratuilta suuremmilta yrityksiltä odotetaan tietynlaista turvallisuutta ja näin ollen myös korkeampaa vakavaraisuutta. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 124.)

Toiminnallinen vakavaraisuus

Vakavaraisuus on sitä parempi, mitä pienempi osa kokonaispääomasta on rahoitettu velalla. Huono vakavaraisuus herättää mielikuvan kohonneesta

rahoitusriskistä. Kokonaiskuva yrityksestä ja siihen liittyvästä rahoitusriskistä jää kuitenkin vajavaiseksi, ellei samalla oteta huomioon yrityksen kykyä tuottaa tuloa. Jos tulontuottamiskyky on hyvä, voi myös velkamäärä olla suurempi, sillä yritys voi korottaa oman pääomansa tuottoa lisäämällä velkaansa ja tuottamalla rahoitukselleen suuremman tuoton kuin vieraan pääoman korko. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 261–262.)

Tunnusluvulla suhteellinen velkaantuneisuus voidaan tarkastella velkojen merkitystä yritykselle.

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{\text{Velat}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Kaavassa vieraan pääoman määrä suhteutetaan liikevaihtoon. Velkoihin ei yleensä sisällytetä saatuja ennakkomaksuja, mutta poikkeuksena ovat toimialat, joilla saaduilla ennakoilla on erityisen suuri merkitys. Esimerkkinä ovat rakennusalan yritykset, joissa saatujen ennakkomaksujen osuus vieraasta pääomasta on merkittävä. Valmistettavat hyödykkeet ovat suuria ja vaativat pitkän valmistusajan, ja toisin kuin muiden velkojen kohdalla, ei saatuja ennakoita yleensä makseta takaisin, vaan niitä vastaan luovutetaan ennakon maksajan tilaama hyödyke. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 262.)

Suhteellinen velkaantuneisuus -tunnusluvun arviointi riippuu yrityksen kyvystä aikaansaada tulorahoitusta. Vakavaraisuutta voidaan tunnusluvun avulla arvioida esimerkiksi tutkimalla, miten suuren liikkumavaran yrityksen käyttökate tarjoaa investointien toteuttamiseen, velkojen hoidon lisäksi. Liikevaihtoon voidaan suhteuttaa velkojen sijasta vuotuiset velanhoitomaksut ja verrata tätä tunnuslukua käyttökateprosenttiin. Mitä lähempänä käyttökateprosenttia ollaan, sen vähäisempi on yrityksen rahoituksellinen liikkumavara. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 263.)

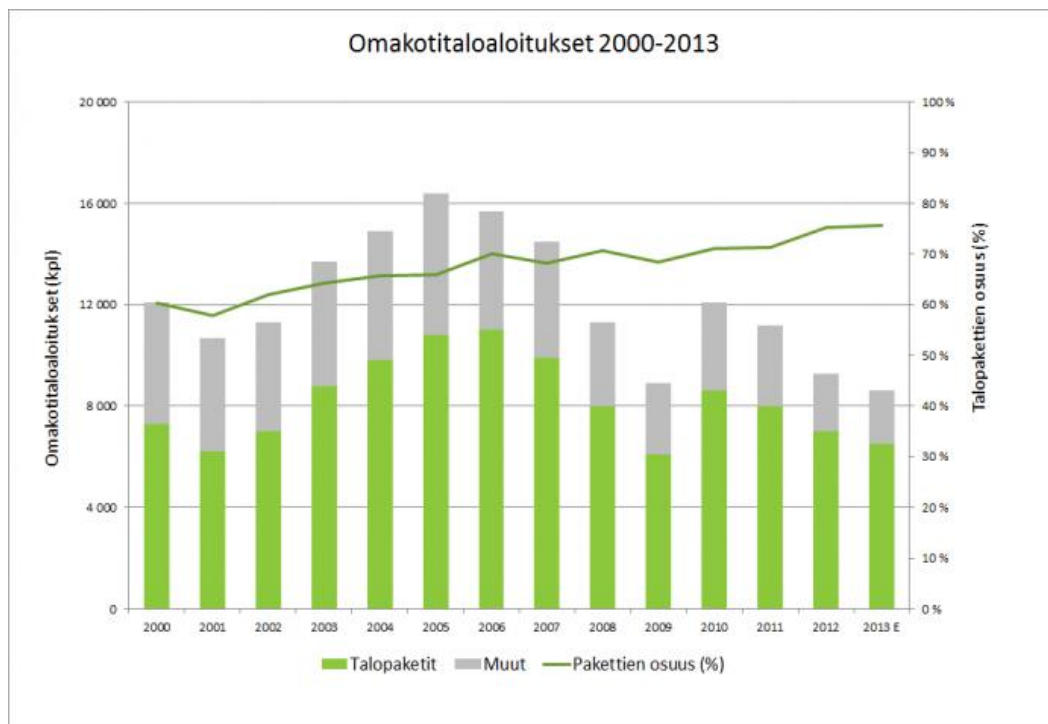
4 CASE: ISOKYRÖN TALOTEHDAS OY, JETTA-TALO OY JA PUUTALOKYMPPI OY

Tässä luvussa esitellään aluksi hieman talopakettirakentamisen kehitystä Suomessa 2000-luvulla sekä tutkimuksen kohteena olevat yritykset. Pääosa luvusta on case-yritysten analysointia kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukujen avulla.

4.1 Talopakettirakentaminen Suomessa 2000-luvulla

Talopakettien suosio on noussut huimaa vauhtia Suomessa 2000-luvulla. Tällä hetkellä Suomessa on noin 250 talopaketteja valmistavaa yritystä, joiden tarjonnassa talopakettien valmiusasteet vaihtelevat täysin muuttovalmiista elementti- tai materiaalipakettiin tai mihin tahansa tältä väliltä. Vaikka valmistajia on paljon, on 85 % Suomessa myydyistä talopaketeista 30 suurimman yrityksen valmistamia. (Suomirakentaa.fi.)

Talopaketitalojen osuus pientalorakentamisesta, jolla tarkoitetaan omakotitalojen, paritalojen sekä kaksikerroksisten omakotitalojen rakentamista, on kasvanut 2000-luvulla voimakkaasti (Tilastokeskus). Rakentamisala on suhdanneherkkä ala, onhan kyseessä iso investointi. Vuonna 2009 taantuman vaikutuksesta johtuen uusien pientalojen rakentamismäärä laski hetkellisesti poikkeuksellisen pieneksi, mutta vuonna 2010 rakentaminen palautui jo normaalille tasolle. (Pientaloteollisuus.)

Kaavio 1. Omakotitaloaloitukset 2000–2013 (Pientaloteollisuus).

Kaaviosta 1 näkyy, miten omakotitaloaloitusten määrä on 2000-luvulla ollut huippulukemissa vuonna 2005, mutta lähtenyt sen jälkeen laskuun, ja pudonnut vuonna 2009 alle 9000 kappaleen, kun ne Suomessa tavallisesti liikkuvat 10000–15000 kappaleen välillä. Syynä laskuun on yleisen taloustilanteen heikentyminen. Vuoden 2009 jälkeen omakotitaloaloitusten määrä on jälleen noussut 12 000 kappaleen tasolle, jonka jälkeen määrät ovat jälleen hiljalleen laskeneet. Kaavioon on merkitty myös talopakettien prosentiosuus uusista omakotitaloaloituksista, mikä on pääsääntöisesti nouseva koko tarkastelujakson ajan. Vuonna 2012 talopakettien osuus omakotitaloaloituksista oli jo yli 75 %. (Pientaloteollisuus.)

4.2 Pohjalaisten talopakettivalmistajien esittely

Isokyrön Talotehdas Oy on perustettu vuonna 1997 ja se toimii Isokyrössä Pohjanmaalla. Yritys valmistaa puelementeistä suurelementtitekniikalla omakotitaloja, huviloita, rivitaloja, hoitokoteja ja halleja. Yrityksen asiakkaisiin

lukeutuu yksityisten rakentajien lisäksi yrittäjiä, rakennusliikkeitä sekä kuntia. Elementit saa halutussa valmiusasteessa, esimerkiksi puu-ulkovuorausasennettuna tai ikkunat asennettuina. (Isokyrön Talotehdas Oy.) Yrityksen liikevaihto neljän tarkasteluvuoden välillä vaihtelee paljon ollen alimmillaan noin 57 500 euroa ja ylimmillään noin 213 000 euroa. Yrityksen viimeisimmästä tilinpäätöksestä selviää, että yrityksellä on yrittäjän lisäksi ollut yksi kokoaikainen työntekijä.

Jetta-Talo Oy on perustettu vuonna 1981. Se kuuluu osana Perhossa Keski-Pohjanmaalla toimivaa konsernia, jonka toinen yritys on sahausta ja jatkojalostusta harjoittava Jet-Puu Oy. Jetta-Talo Oy:n liikevaihdon määrä tarkasteluvuosien 2008–2011 välillä oli alimmillaan noin 13,3 miljoonaa euroa ja ylimmillään noin 26,3 miljoonaa euroa. Koko konserniin kuuluu noin 120 työntekijää. Jetta-Talo Oy:n toimituspaketti on muunneltavissa asiakkaan toiveiden mukaisesti siten, että sen saa niin valmiina kuin haluaa. Yritys valmistaa omakotitaloja, paritaloja sekä autotalleja. Eri malleja on valittavana noin 130 kappaletta. (Jetta-Talo Oy.)

Puutalokymppi Oy toimii Kauhajoella Etelä-Pohjanmaalla. Yritys on toiminut jo yli 10 vuotta, tarkempi perustusvuosi ei selviä yrityksen kotisivuilta. Tarkasteluvuosien aikana yrityksen liikevaihto oli alimmillaan noin 3,6 miljoonaa euroa ja ylimmillään noin 7,1 miljoonaa euroa. Puutalokymppi Oy:n talopaketit ovat suurelementtitaloja. Valikoimaan kuuluu omakotitalot, autotallit ja hevostallit. Vaihtoehtoja on noin 60 kappaletta ja ne ovat muunneltavissa asiakkaan omien tarpeiden mukaan. Yrityksen vuoden 2011 tilinpäätöksen liitetietojen mukaan yrityksessä työskenteli tuolloin 37 työntekijää. (Puutalokymppi Oy.)

4.3 Pohjalaisten talopakettivalmistajien tilinpäätösanalyysit

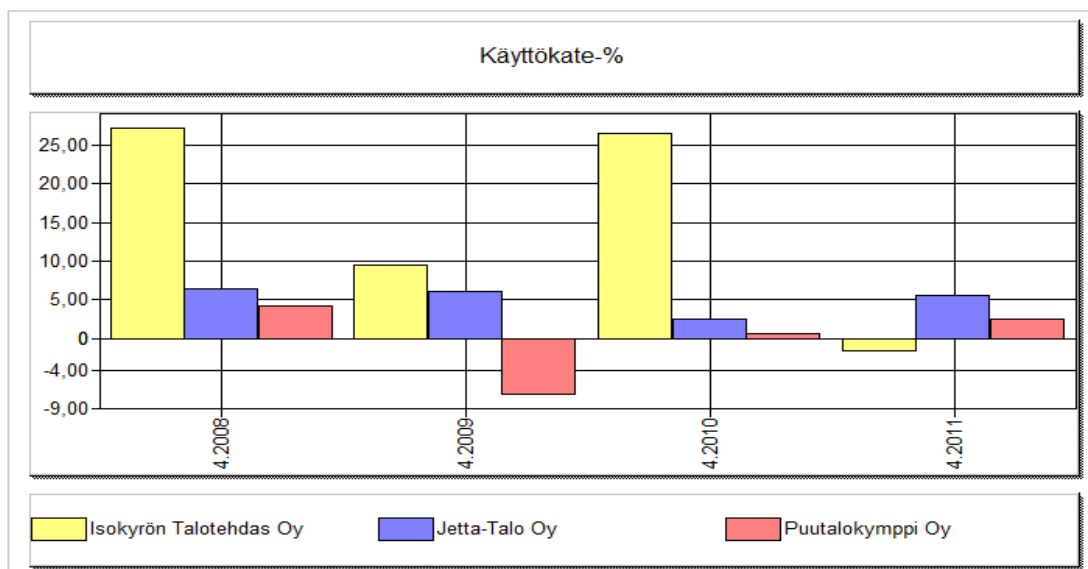
Aloitin tilinpäätösanalyysini lukemalla tilinpäätökset huolellisesti läpi, minkä jälkeen minulle muodostui jo tietynlainen käsitys muun muassa yritysten liikevaihdon määrästä, investoinneista ja tilikauden tuloksesta. Tämän jälkeen

suoritin Navita Yritysmalli -ohjelmalla sinne syöttämäni tilinpäätöstietojen pohjalta tunnuslukulaskelmat, joita seuraavaksi analysoin jokaisen yrityksen kohdalta erikseen sekä toisiinsa verraten.

4.3.1 Pohjalaisten talopakettivalmistajien kannattavuus

Kannattavuuden mittareiksi valitsin voittoprosentit käyttökateprosentti ja nettotulosprosentti sekä pääoman tuottoprosentit sijoitetun pääoman tuottoprosentti ja oman pääoman tuottoprosentti.

Käyttökateprosentin avulla selviää liiketoiminnan tulos ennen poistoja ja rahoituseriä. Mittari kertoo kuinka suuri osa liikevaihdosta jää kattamaan muita kuluja, eli se kertoo liiketoiminnan kannattavuudesta lyhytvaikutteisten kulujen jälkeen (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 166). Mittarille ei ole yleispätevää tavoitearvoa, mutta suuntaa-antava vaihteluväli teollisuudessa on 10–25 % (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 56).

Kaavio 2. Pohjalaisten talopakettivalmistajien käyttökateprosentti.

Kaaviosta 2 erottuu selvästi kahden vuoden osalta muita korkeammalla käyttökateprosentilla Isokyrön Talotehdas Oy. Tarkasteluvuosina 2008

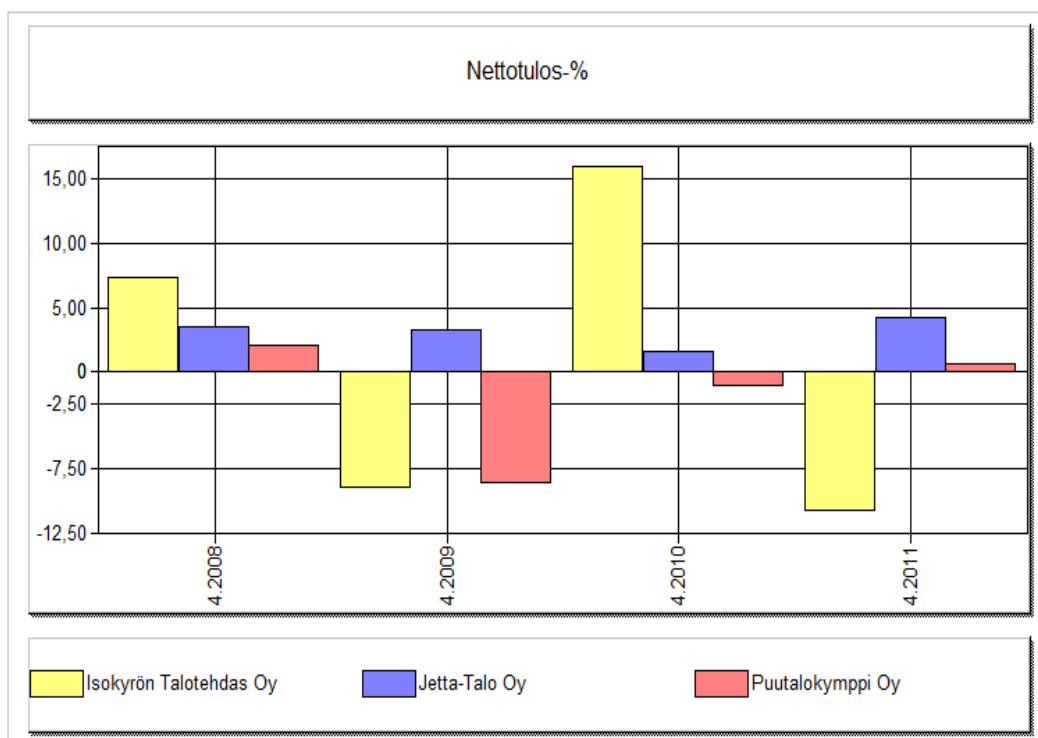
käyttökateprosentti on 27,2 % ja vuonna 2010 se on 26,4 %. Vuonna 2009 käyttökateprosentti on laskenut 9,5 %:iin ja vuonna 2011 se on -1,6 % eli negatiivinen. Teollisuuden vaihteluvälin ollessa käyttökateprosentin osalta tavallisesti 10–25 %, sijoittuvat Isokyrön Talotehtaan käyttökateprosentit hyvinä vuosina yli korkeimman arvon ja vastaavasti huonoina vuosina arvon alapuolelle. Kun Isokyrön Talotehdas Oy:n tilinpäätöksiä tarkastelee, löytyy syy käyttökateprosentin vaihteleviin arvoihin liikevaihdon määrän suurista eroista vuosien välillä, sekä vastaavasti kulujen, kuten esimerkiksi palkkojen ja palkkioiden, määrien vaihteluista, mikä on vaikuttanut liikevoiton tai -tappion määrään. Esimerkiksi vuonna 2008 liikevaihto on ollut noin 73 000 euroa ja liikevoitto noin 17 000 euroa. Vuonna 2011 liikevaihdon määrä on noussut noin 129 000 euroon ja tilikaudelta on tullut tappiota noin -14 000 euroa. Käyttökateprosenttien perusteella Isokyrön Talotehdas Oy:n toiminta on ollut kannattavaa vuosina 2008–2010.

Vertailluista yrityksistä tasaisimman käyttökateprosentin tarkasteluvuosilta sai Jetta-Talo Oy. Käyttökateprosentti on 5,7 – 6,4 % muina vuosina, paitsi vuonna 2010, jolloin käyttökateprosentti laskee hieman 2,6 %:iin. Vuonna 2010 Jetta-Talo Oy:n liikevaihto kasvaa edellisen vuoden noin 13,3 miljoonasta eurosta noin 22 miljoonaan euroon, mutta liikevoitto jää suhteessa pienemmäksi muihin tarkasteluvuosiin verrattuna. Liitetiedoista kuitenkin selviää, että vuonna 2010 on liikevoitosta annettu 360 000 euron konserniavustus, joka siis on laskenut tilikauden voiton tavanomaista matalammaksi. Käyttökateprosentin alentuminen vuonna 2010 ei siis johdu suoranaisesti liiketoiminnassa tapahtuneesta muutoksesta. Kuluissa ei vuonna 2010 tapahdu huomattavia muutoksia edellisvuosiin verrattuna, liikevaihdon määrään verrattuna ne vain ovat suhteessa hieman suuremmat. Jetta-Talo Oy:n käyttökateprosentit eivät yllä teollisuuden vaihteluvälisarvoihin, mutta ovat jokaisena vuonna positiivisia. Tätä näkemystä vasten toiminta on ollut koko tarkastelujakson ajan kannattavaa.

Puutalokymppi Oy:n käyttökateprosentti on 4,2 % vuonna 2008, jonka jälkeen se

laskee – 7,2 %:iin, nousee 0,7 %:iin vuonna 2010 ja nousee edelleen 2,5 %:iin vuonna 2012. Syyksi vuoden 2009 negatiiviselle käyttökateprosentille löytyy liikevaihdon ja muiden tuottojen lasku noin 5,6 miljoonasta eurosta noin 3,6 miljoonaan euroon. Vuonna 2009 yritys on tehnyt tappiota. Vuonna 2010 yrityksen tulos on ollut edelleen tappiollinen, mutta ei enää niin paljon kuin vuonna 2009. Yrityksen liikevaihto on myös noussut 5,7 miljoonaan euroon vuonna 2010, ja se on tehnyt investointeja, mikä näkyy poistojen lähes kaksinkertaistumisena vuodesta 2009 vuoteen 2010. Vuonna 2011 liikevaihdon määrä on kasvanut jo yli 7 miljoonaan euroon ja yritys on tehnyt tilikaudella voittoa. Yrityksen kannattavuudessa näkyy siis notkahdus vuonna 2009, mutta tarkasteluviuosien loppupäässä tilanne hieman paranee. Jokaisen tarkasteluvioksen osalta käyttökateprosentit jäävät kuitenkin selvästi teollisuuden tavallisesta vaihteluvälistä.

Nettotulosprosentti kertoo tuloksen rahoituserien jälkeen. Kun nettotulos on positiivinen, on toiminta kannattavaa.

Kaavio 3. Pohjalaisten talopakettivalmistajien nettotulosprosentti.

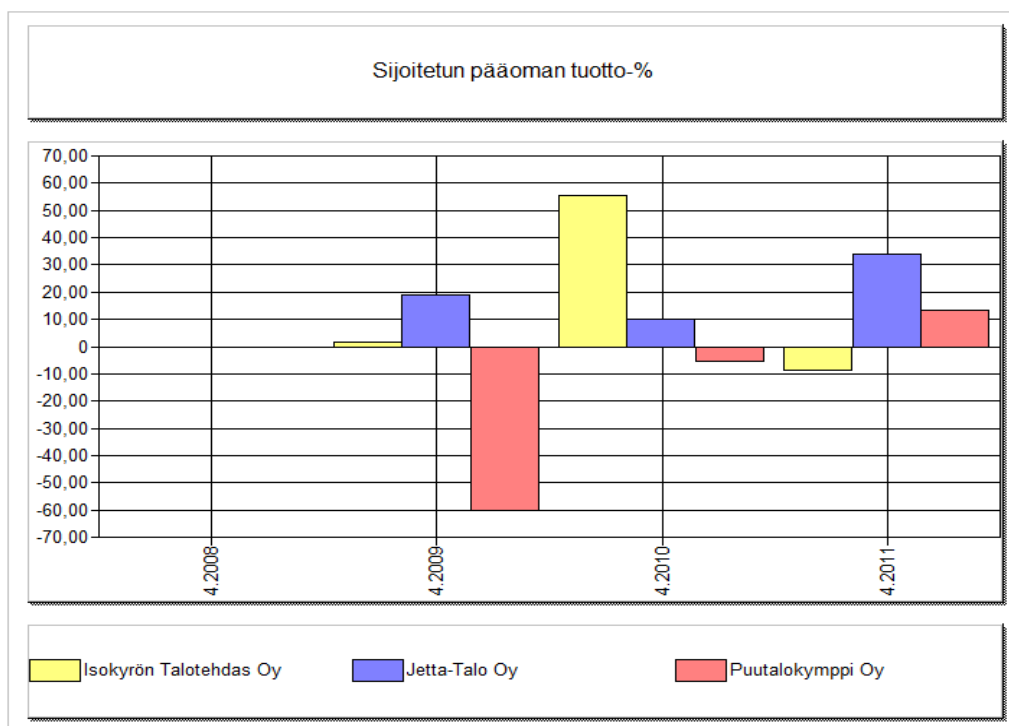
Nettotulosprosentin tarkastelu kaaviossa 3 tuo muutosta sekä Isokyrön Talotehdas Oy:n että Puutalokymppi Oy:n prosenttijakaumiin verrattuna käyttökateprosenttiin. Isokyrön Talotehdas Oy:n nettotulosprosentti on alimmillaan vuosina 2009 (-8,9 %) ja 2011 (-10,8 %). Selitys negatiiviseen arvoon löytyy vuoden 2009 osalta liiketappiosta, johon vielä lisätään korko- ja rahoituskulut (noin 8000 euroa) mukaan. Vuonna 2011 liikevaihtoa on enemmän kuin vuonna 2009, mutta suurten kulujen, kuten liiketoiminnan muut kulut, vuoksi yritys on tehnyt jälleen tappiota, minkä lisäksi sillä on korko- ja rahoituskuluja lähes 4000 euroa. Myös vuoden 2008 nettotulosprosentti on alempi kuin vastaavan vuoden käyttökateprosentti (7,4 %). Syynä ovat tarkasteluvuosien suurimmat korko- ja rahoituskulut yli 9000 euroa. Vuonna 2010 Isokyrön Talotehdas Oy:n nettotulosprosentti on 15,9 %. Tällöin yritys on tehnyt vertailuvuosista eniten voittoa, ja myös korko- ja rahoituskulut ovat matalimmillaan, noin 1700 euroa. Yrityksen toiminta on ollut kannattavaa vuosina 2008 ja 2010 nettotulosprosenttien perusteella.

Jetta-Talo Oy:n prosenttijakauma on nettotulosprosentinkin osalta tasainen ja noudattaa samaa linjaa käyttökateprosentin kanssa, eli vuonna 2010 on pieni notkahdus (1,6 %), mutta muuten luku on 3,3 – 4,2 %:n välillä. Vuonna 2010 Jetta-Talo Oy on saanut korko- ja rahoitustuottoja lähes 6000 euroa, kun muina vuosina ne ovat olleet kuluja, mutta vastaavasti samana vuonna yrityksen liikevoitto on ollut selvästi muita vuosia heikompi, mistä johtuu alempi prosenttiluku. Tässä kohtaa on jälleen huomioitava, että todellisuudessa liikevoitto on ollut suurempi, mutta sitä laskee konserniyhtiölle annettu avustus. Jetta-Talo Oy:n toiminta on ollut jokaisena tarkasteluvuotena kannattavaa.

Puutalokymppi Oy:n nettotulosprosentti noudattelee muuten samaa linjaa kuin käyttökateprosentti, mutta prosentit ovat nettotuloksen osalta pienemmät ja vuoden 2009 (-8,6 %) lisäksi myös vuoden 2010 nettotulosprosentti on negatiivinen (-1 %). Puutalokymppi Oy on tehnyt vuonna 2009 liiketappiota,

jonka lisäksi sillä on rahoituskuluja noin 3400 euroa. Vuoden 2010 liiketappio ei ole määrältään yhtä suuri kuin vuoden 2009, mutta rahoituskulut vastaavasti ovat suuremmat, eli yli 27 000 euroa. Tästä johtuen nettotulosprosentti jää negatiiviseksi. Yrityksen rahoituskulut kasvavat edelleen vuonna 2011, mutta koska yritys on tehnyt liikevoittoa, nousee nettotulosprosentti 0,7 %:iin. Negatiivisten nettotulosprosenttien vuoksi voidaan Puutalokymppi Oy:n toiminnan katsoa olleen kannattavaa ainoastaan vuosina 2008 ja 2011.

Kannattavuutta mittaava sijoitetun pääoman tuotto-% kertoo, kuinka paljon yritys tuottaa sijoitetulle, tuottoa vaativalle pääomalle.

Kaavio 4. Pohjalaisten talopakettivalmistajien sijoitetun pääoman tuotto-%.

Kaaviosta 4 käy ilmi, että Isokyrön Talotehdas Oy:n sijoitetun pääoman tuotto-% vaihtelee tarkasteluvuosina voimakkaasti. Vuonna 2009 sijoitetun pääoman tuotto-% on 1,9 %, vuonna 2010 se on 55,4 % ja vuonna 2011

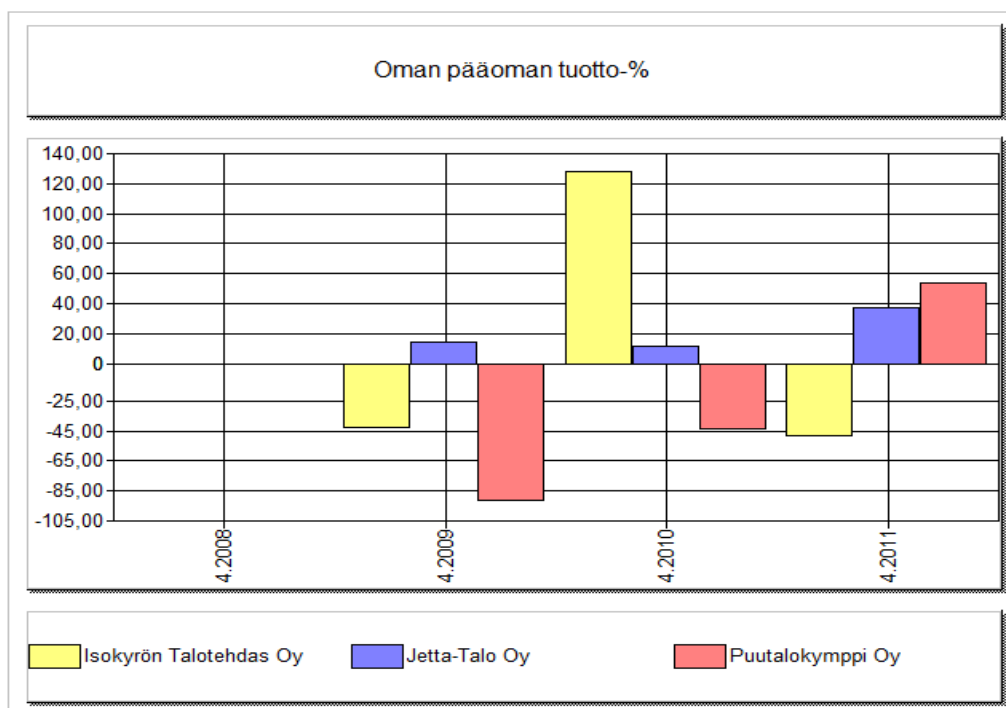
prosentti on laskenut arvoon $-8,9$ %. Syynä on oman pääoman ja vieraan korollisen pääoman määrissä sekä liiketuloksen ja rahoitustuottojen arvoissa tapahtuvat muutokset. Alempien prosenttiarvojen vuosina oman pääoman määrä on laskenut tappiollisen tuloksen takia, samoin tilikauden voitto on jäänyt pieneksi tai tilikausi on ollut tappiollinen. Vuonna 2010 yrityksen oma pääoma on kasvanut reippaasti tilikauden voiton ansiosta ja yritys on tehnyt liikevoittoa, jolloin sijoitetun pääoman tuottoprosentti nousee $55,4$ %:iin. Sijoittajille kannattavia vuosia ovat siis olleet vuodet 2009 ja 2010.

Jetta-Talo Oy:n sijoitetun pääoman tuottoprosentti on vakain, vaikka pieni lasku tapahtuukin vuonna 2010. Lasku johtuu vieraan korollisen pääoman lisääntymisestä sekä liikevoiton pienenemisestä edelliseen vuoteen verrattuna. Jälleen on muistettava, että todellisuudessa liikevoiton määrää on pienentänyt annettu konserniavustus. Vuonna 2011 sijoitetun pääoman tuottoprosentti on noussut $33,9$ %:iin, koska vieraan korollisen pääoman määrä on jälleen vähentynyt, ja liikevoitto on lähes kolminkertaistunut vuoteen 2010 verrattuna. Jetta-Talo Oy:n jokainen tarkasteltu vuosi on ollut kannattava.

Puutalokymppi Oy:n sijoitetun pääoman tuottoprosentti on vuonna 2009 eli ensimmäisenä tarkasteluvuotena $-60,1$ %. Syynä tähän on vieraan korollisen pääoman suuri määrä sekä yli 300 000 euron liiketappio. Seuraavana vuonna vieras korollinen pääoma lisääntyy hieman edelleen. Yritys tekee tilikaudella tappiota, mutta ei enää niin paljon kuin vuonna 2009. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti on $-5,6$ %. Viimeisenä tarkasteluvuotena sijoitetun pääoman tuottoprosentti nousee $13,6$ %:iin. Tilinpäätöstä tarkastelemalla selviää, että korollinen vieras pääoma on edelleen lisääntynyt, rahoitustuotot ovat hieman laskeneet, mutta yritys on tehnyt liikevoittoa yli 100 000 euroa. Sijoitetun pääoman tuottoprosentilla tarkasteltuna Puutalokymppi Oy:n toiminta on ollut kannattavaa ainoastaan vuonna 2011.

Oman pääoman tuottoprosentti mittaa omistajilta saatujen pääomien huolehtimiskykyä. Tavoitetaso oman pääoman tuottoprosentille määräytyy

omistajien asettaman tuottovaatimuksen mukaan. Yrityksen on saatava tuottoa sekä vieraille että omalle pääomalle.

Kaavio 5. Pohjalaisten talopakettivalmistajien oman pääoman tuotto-%.

Kun oman pääoman tuotto-% tuloksia kaaviossa 5 vertaa sijoitetun pääoman tuotto-% jakaumaan kaaviossa 4, ovat tulokset hyvin erilaiset. Isokyrön Talotehdas Oy:n oman pääoman tuotto-% on ensimmäisenä tarkasteluvuotena 2009 (-42,6 %) selvästi heikompi kuin yrityksen sijoitetun pääoman tuotto-% vastaavana vuonna. Vuonna 2010 yritys taas on saanut omalle pääomalle reilun tuoton, 128,3 %. Kolmantena tarkasteluvuotena tulos on jälleen laskenut reilusti ollen -47,9 %. Syynä näin suuriin muutoksiin on suhteellisen pieni oman pääoman määrä, jonka muutokset, samoin kuin nettotuloksen muutokset, heilauttavat prosenttilukua nopeasti alas- tai ylöspäin. Vuosina 2009 ja 2011 oman pääoman määrä on vähentynyt tappiollisen tuloksen vuoksi, ja kun nettotuloskin on tappiollinen, jäävät oman pääoman tuotto-% negatiivisiksi. Kannattava on ollut ainoastaan vuosi 2010.

Jetta-Talo Oy taas saa oman pääoman tuottoprosentteiksi lähes vastaavat lukemat kuin sijoitetun pääoman tuottoprosentit ovat. Vuonna 2009 prosenttiluku on 14,1 %, vuonna 2010 se on hieman laskenut 11,4 %:iin ja vuonna 2011 jälleen nousut 36,9 %:iin. Muutokset selittyvät suurimmaksi osaksi nettotuloksen heikentymisestä vuonna 2010, mikä johtuu tilikauden voiton pienenemisestä konserniavustuksen johdosta, ja sen huomattavasta parantumisesta vuonna 2011. Oman pääoman määrä pysyy tarkasteluvuosien aikana lähes samana. Jokainen vuosi on ollut kannattava sijoitusten kannalta.

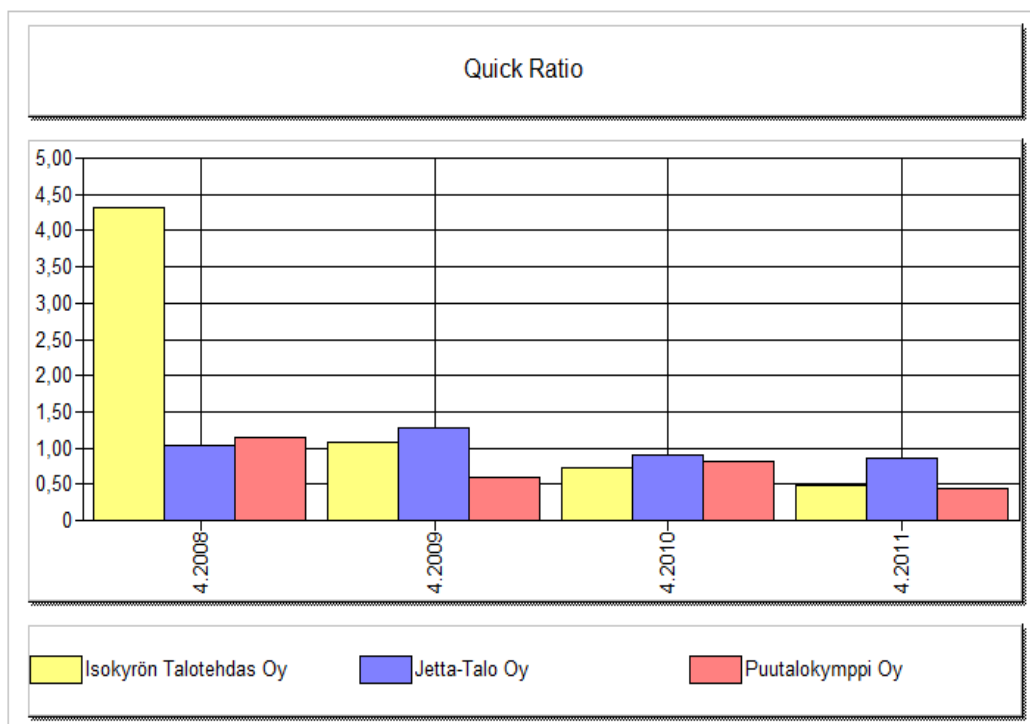
Puutalokymppi Oy:n ensimmäisen tarkasteluvuoden oman pääoman tuottoprosentti on -91,4 %. Vuonna 2010 lukema hieman parantuu, mutta on edelleen selvästi negatiivinen eli -43,4 %. Vuonna 2011 Puutalokymppi Oy:n oman pääoman tuottoprosentti on kuitenkin jo 53,9 %, joka on suurempi kuin vastaavana vuonna yrityksen sijoitetun pääoman tuottoprosentti (13,6 %). Syynä muutoksiin on oman pääoman väheneminen ensimmäisen ja toisen tarkasteluvuoden aikana tilikausien tappioiden myötä. Näin ollen nettotuloskin on molempina vuosina tappiollinen, mutta toisen tarkasteluvuoden osalta enää vähemmän tappiollinen. Vuoden 2011 korkean oman pääoman tuottoprosentin taustalla on positiivinen nettotulos eli suuri tilikauden voitto sekä edelleen hieman vähentynyt oma pääoma. Puutalokymppi Oy:n oman pääoman tuottoprosentin heilahteluun pätee sama kuin Isokyrön Talotehdas Oy:nkin. Omaa pääomaa on melko vähän, joten sen muutos aiheuttaa suuret prosenttierot vuosittain.

4.3.2 Pohjalaisten talopakettivalmistajien maksuvalmius

Maksuvalmius mittaa yrityksen lyhyen aikavälin rahoitusasemaa. Muutokset maksuvalmiudessa voivat olla hyvin nopeita, sillä tunnusluku sisältää taseen lyhytaikaiset erät. Maksuvalmiudessa kyse on rahojen riittävydestä eli siitä, että juoksevat menot tulee kyetä yrityksessä hoitamaan jokaisella hetkellä. Pieni pelivara maksuvalmiudessa on oltava, sillä kaikki tulot saati menot eivät ole ennustettavissa. Maksuvalmiudessa käytettävissä tulee olla yrityksen likvidit varat, eli käteinen, tai muuten nopeasti ja riskittömästi käteiseksi muutettavissa

olevat varat. Lyhytaikaiset velat muodostavat maksuvalmiusvaatimuksen. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 129–130.) Seuraavaksi käyn läpi maksuvalmiutta kuvaavat mittarit Quick ratio, Current ratio ja käyttöpääomaprocentti.

Quick ratio on maksuvalmiutta kuvaava suppeampi näkökulma, jossa rahoitusomaisuuden erät eli lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit, kassa ja saamiset pankeilta suhteutetaan lyhytaikaisiin velkoihin, joista on vähennetty saadut ennakkomaksut. Quick ratio on hyvä, jos se on yli 1, tyydyttävä, jos se on 0,5-1 ja heikko, jos se on alle 0,5.

Kaavio 6. Pohjalaisten talopakettivalmistajien Quick ratio.

Tarkastelluista yrityksistä jokainen saa jonakin tarkasteluvuotena kaavion 6 perusteella Quick ration arvoksi hyvän ja tyydyttävän, ainoastaan Puutalokymppi Oy saa viimeisenä tarkasteluvuotena arvoksi heikko. Isokyrön Talotehdas Oy:lla ensimmäisen tarkasteluvuoden Quick ratio on jopa erinomaisen hyvä arvolla 4,3.

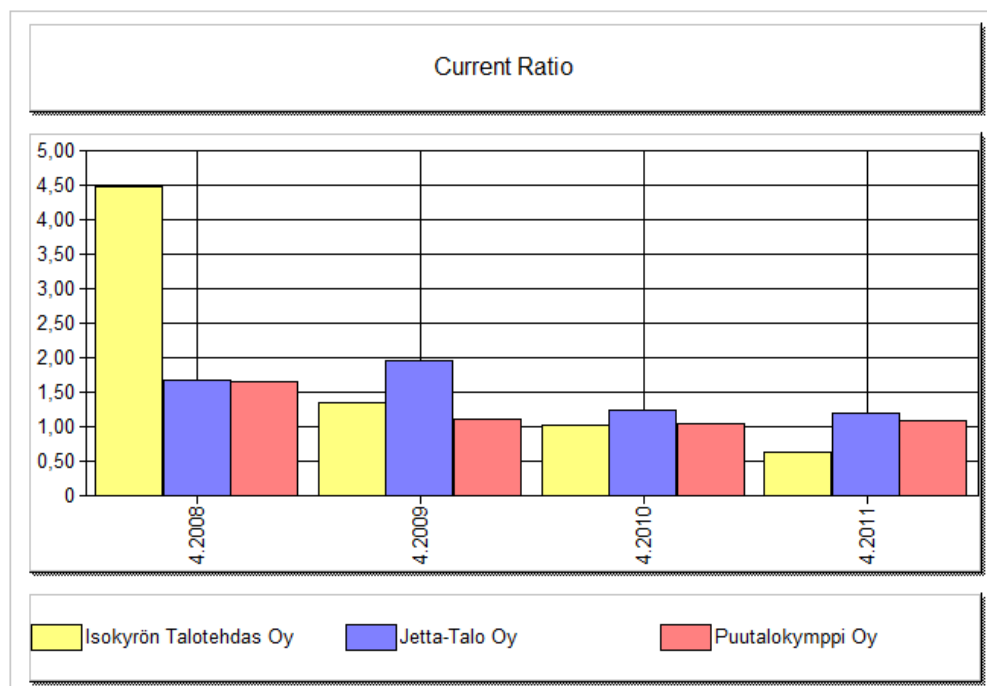
Tämä johtuu rahoitusomaisuuden suuresta määrästä suhteessa lyhytaikaisiin velkoihin. Vuonna 2008 yrityksellä on ollut lyhytaikaisia myyntisaamisia ja rahoja ja pankkisaamisia yhteensä noin 350 000 euroa ja lyhytaikaisia velkoja ainoastaan noin 80 000 euroa. Seuraavana vuonna yrityksen Quick ratio on 1,1 eli maksuvalmius on edelleen hyvä. Lyhytaikaisten velkojen osuus on hieman noussut, kun taas rahoitusomaisuuden arvo on laskenut merkittävästi. Seuraavina tarkasteluvuosina Quick ratio laskee arvoon 0,7 vuonna 2010 ja 0,5:een vuonna 2011. Lyhytaikaisten velkojen osuus kasvaa suuremmaksi kuin lyhytaikainen rahoitusomaisuus. Viimeisenä tarkasteluvuotena lyhytaikaisia velkoja on noin 47 000 euroa ja lyhytaikaista rahoitusomaisuutta noin 23 000 euroa. Maksuvalmius on tyydyttävällä tasolla.

Jetta-Talo Oy:n Quick ratio on vuosina 2008 ja 2009 hyvä ja muina vuosina tyydyttävä. Vuonna 2008 lyhytaikaista rahoitusomaisuutta on noin 1 970 000 euroa ja vastaavasti lyhytaikaista vierasta pääomaa ennakkomaksut vähennettynä noin 1 690 000 euroa. Quick ratio on 1. Arvo paranee 1,3:een vuonna 2009, kun lyhytaikaisten saamisten määrä nousee hieman ja samalla lyhytaikaisen vieraan pääoman määrä laskee. Jetta-Talo Oy:n Quick ratio on vuosina 2010 ja 2011 arvossa 0,9. Sekä lyhytaikaisen rahoitusomaisuuden määrä että velkojen määrä on kasvanut, mutta tällä kertaa velkojen määrä on kasvanut enemmän. Quick ratio on hyvän ja tyydyttävän välillä.

Puutalokymppi Oy:n Quick ratio lähtee vuonna 2008 hyvästä (1,1), mutta päättyy vuonna 2011 arvoon heikko (0,4). Yrityksen lyhytaikaisen rahoitusomaisuuden ja lyhytaikaisen vieraan pääoman painotukset muuttuvat vuosien aikana siten, että aluksi lyhytaikaista rahoitusomaisuutta on enemmän kuin lyhytaikaista vierasta pääomaa, mutta lopulta lyhytaikaisen vieraan pääoman määrä on kaksi kertaa niin suuri kuin lyhytaikaisen rahoitusomaisuuden. Vuonna 2011 Quick ratio on 0,4. Vaikka lyhytaikaisen rahoitusomaisuuden määräkin on noussut, ovat etenkin lainat rahoituslaitoksilta nousseet huomattavasti enemmän vuosien 2008 ja 2009 määrästä. Kaavion 6 perusteella huomataan, että maksuvalmiudessa tapahtuu

nopeita muutoksia. Puutalokymppi Oy:n maksuvalmius on tyydyttävällä tasolla jakson alkupuolella, mutta viimeisenä vuonna heikko.

Current ratio on laajempi maksuvalmiuden mittari, jossa myös vaihto-omaisuus otetaan huomioon likviditeettinä. Muuten sen laskukaava on samanlainen kuin Quick rationkin. Arvot ovat Current ratioissa hieman korkeammat kuin Quick ratioissa, hyvä on yli 2, tyydyttävä 1-2 ja heikko alle 1.

Kaavio 7. Pohjalaisten talopakettivalmistajien Current ratio.

Kaaviosta 7 selviää, että Current ratio antaa hieman eriävät tulokset maksuvalmiudesta verrattuna Quick ratioon. Isokyrön Talotehdas Oy saa edelleen ensimmäisenä tarkasteluvuotena todella hyvän arvon 4,5, toisena tyydyttävän 1,3 ja kolmantena tyydyttävän 1. Viimeisenä tarkasteluvuonna 2011 arvo on 0,6 eli heikko. Verrattuna Quick ratioon on Isokyrön Talotehdas Oy:n toisen tarkasteluvuoden tulos siis hyvän sijasta tyydyttävä ja viimeisen vuoden tyydyttävän sijasta heikko. Syynä muutokseen on vaihto-omaisuuden mukaan laskeminen. Koska vaihto-omaisuus ei ole yrityksellä kovin merkittävän kokoinen

minään tarkasteluvuotena, ei se lisää rahoitusomaisuutta merkittävästi, jolloin Current ration asteikolla mitattuna maksuvalmiusarvot jopa laskevat kahden vuoden osalta.

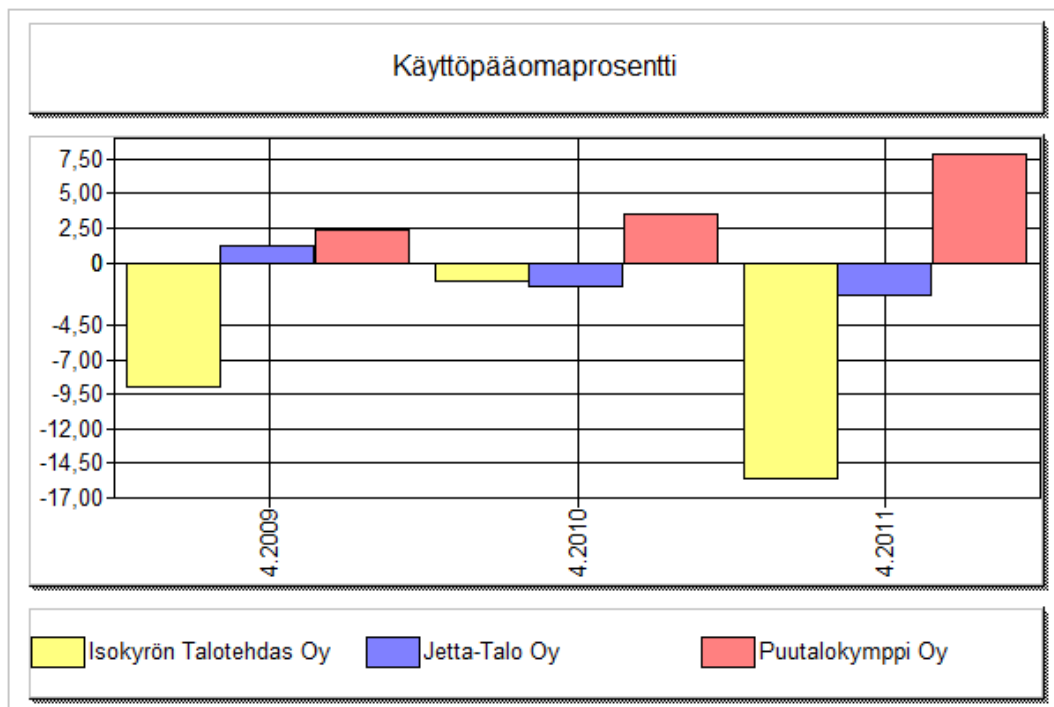
Jetta-Talo Oy:n arvot ovat jokainen tyydyttävän tasolla. Muutoksena Quick ratiioon verrattuna on se, että toisen tarkasteluvuoden hyvä maksuvalmius ei Current ratiolla mitattuna olekaan hyvä, vaan tyydyttävä. Jetta-talo Oy:n kohdalla vaihto-omaisuuden arvo on tarkasteluvuosien välillä hyvin samankokoinen, joten se ei tuo muutoksia maksuvalmiuteen. Kuten Isokyrön Talotehdas Oy:nkin kohdalla, vaikuttaa Current ration asteikko enemmän Jetta-Talo Oy:n saamaan tyydyttävään maksuvalmiuden arvosanaan.

Puutalokymppi Oy yltää myös jokaisena tarkasteluvuotena tyydyttävään arvoon, kun se Quick ration tarkastelussa sai ensimmäisenä vuonna arvosanaksi hyvä ja viimeisenä heikko. Syynä parempaan maksuvalmiuteen vuonna 2011 Current ratiolla mitattuna on yrityksen vaihto-omaisuuden huomattava määrä, joka on arvoltaan yli miljoona euroa. Tämä vaikuttaa myönteisesti maksuvalmiuteen, sillä se tasapainottaa lyhytaikaisen rahoitusomaisuuden suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. Muina vuosina vaihto-omaisuuden määrä ei ole niin merkittävä, että se muuttaisi tilannetta Quick ratiioon verrattuna.

Maksuvalmiusongelmia voi syntyä muun muassa silloin, kun tuotot eivät tule kassaan asti vaan sitoutuvat liiketoimintaan. Tällöin yrityksellä ei ole likvidejä varoja hoitaa maksusitoumuksiaan. Likviditeetin saamiseen tärkein keino on saada sitä liiketoiminnasta ja tästä syystä maksuvalmiutta tutkittaessa tarkastellaan käyttöpääomaa. Sen avulla selviää, miten paljon juokseva liiketoiminta sitoo pääomaa. Tässä työssä tarkastelussa on käyttöpääomaprocentti.

Käyttöpääomaprocentin avulla selviää juoksevan liiketoiminnan sitoman pääoman määrä suhteessa liikevaihtoon. Mitä alhaisempi prosenttiluku, sen tehokkaammin yritys hallitsee käyttöpääomaansa ja maksuvalmiuttaan. Hyvin alhainen lukema voi kuitenkin kertoa myös maksuvalmiusongelmasta. (Rekola-Nieminen & Salmi

2004, 176.)

Kaavio 8. Pohjalaisten talopakettivalmistajien käyttöpääomaprocentti.

Kaavio 8 sisältää ainoastaan vuodet 2009–2011, sillä Isokyrön Talotehdas Oy:n vuoden 2008 arvo 469,5 % oli niin suuri, ettei graafisesta kuviosta voinut enää lukea muiden tuloksia selkeästi. Sen vuoksi vuoden 2008 käyttöpääomaprocentin arvot eivät ilmene kaaviosta, vaan ne annetaan ainoastaan tekstissä.

Syynä Isokyrön Talotehdas Oy:n vuoden 2008 korkeaan käyttöpääomaprocenttiin on yhtiön tuona vuonna kirjaamat mittavat yli 330 000 euron myyntisaamiset, jotka nostavat käyttöpääoman määrän todella suureksi muihin tarkasteluvuosiin nähden, ja erityisesti suhteessa liikevaihtoon, joka on noin 73 000 euroa. Vuonna 2009 Isokyrön Talotehdas Oy:n käyttöpääomaprocentti laskee -9 %:iin, sillä käyttöpääoman määrä on noin - 5000 euroa. Ostovelkojen ja muiden lyhytaikaisten saamisten summa on enemmän kuin vaihto-omaisuus ja myyntisaamiset yhteensä. Vuonna 2010 yrityksen käyttöpääomaprocentti on

edelleen negatiivinen. Ostovelkojen ja muiden lyhytaikaisten saamisten määrät ovat edelleen kasvaneet, kun taas vaihto-omaisuus ja lyhytaikaiset saamiset ovat edellisvuosien tasolla. Liikevaihdon määrä on kuitenkin kasvanut merkittävästi, mistä johtuen käyttöpääomaprocentti nousee hieman vuodesta 2009 ollen $-1,4$ %. Vuonna 2011 käyttöpääomaprocentti laskee jälleen arvoon $-15,6$ %, sillä liikevaihdon määrä on jälleen lähes puolittunut vuodesta 2010 ja käyttöpääoma laskenut noin $-20\ 000$ euroon. Käyttöpääomaprocentilla tarkasteltuna Isokyrön Talotehdas Oy:n maksuvalmius on ensimmäisenä vuonna hyvä, mutta laskee heikoksi muiden vuosien osalta.

Jetta-Talo Oy:n vuoden 2008 käyttöpääomaprocentti on $1,3$ % ja vuonna 2009 se on $1,2$ %. Luvut ovat alhaisia, joten yritys on hallinnut käyttöpääomaansa ja maksuvalmiuttaan hyvin. Molempina vuosina vaihto-omaisuuden ja lyhytaikaisten saamisten määrä suhteessa korottomiin velkoihin on hyvä, mikä näkyy käyttöpääomassa. Vuonna 2010 käyttöpääomaprocentti on $-1,8$ %, sillä käyttöpääoma on negatiivinen suurten siirtovelkojen vuoksi, kun verrataan yrityksen muihin vuosiin. Yrityksen liikevaihto on samalla kasvanut huomattavasti edeltävistä vuosista. Myös vuonna 2011 käyttöpääoma on miinusella eli $-2,3$ %. Käyttöpääoma on jälleen negatiivinen, sillä vaihto-omaisuus on hieman laskenut, mutta korottomia velkoja on suhteessa enemmän kuin aiempina tarkasteluvuosina. Käyttöpääoman hallinta ei siis ole kahtena viimeisenä vuotena onnistunut enää yhtä hyvin.

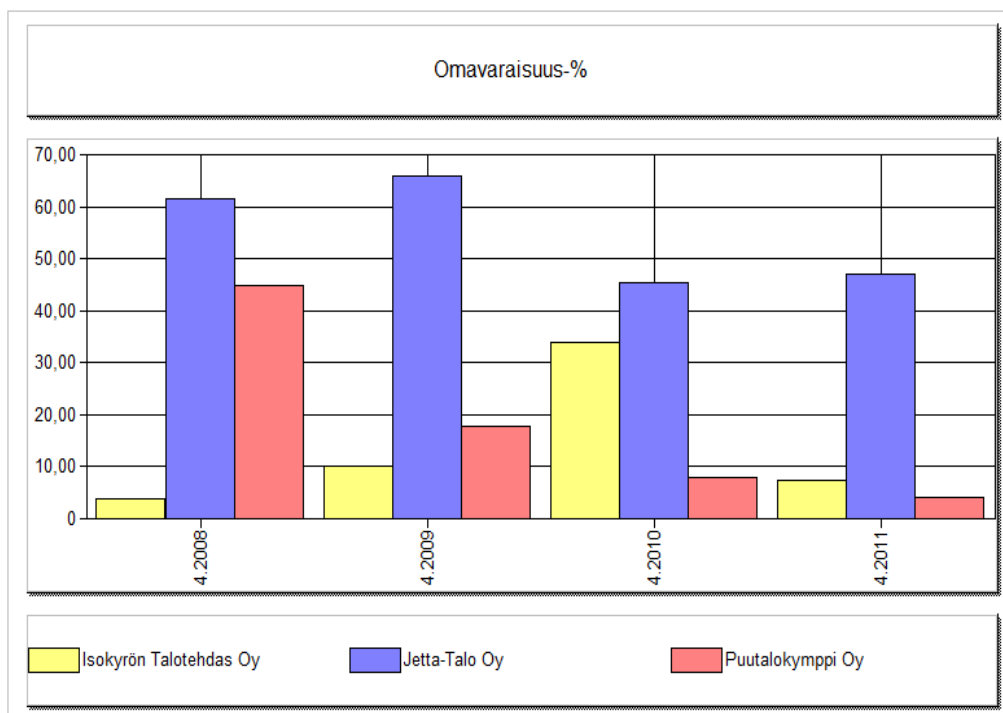
Puutalokymppi Oy on tarkastelluista talopakettivalmistajista ainoa, jonka käyttöpääomaprocentti ei ole yhtenäkkään tarkasteluvuonna negatiivinen. Vuonna 2008 arvo on 2 %. Se kuvaa hyvää maksuvalmiutta ja käyttöpääoman hallintaa. Vuonna 2009 yrityksen käyttöpääomaprocentti on $2,4$ %. Kuten vuonna 2008, on käyttöpääoma edelleen hyvässä suhteessa vaihto-omaisuuden ja lyhytaikaisten saamisten sekä lyhytaikaisten korottomien velkojen kanssa. Vuonna 2010 käyttöpääomaprocentti on hieman korkeampi, $3,5$ %. Käyttöpääoman määrä on hieman laskenut, samalla liikevaihto on lisääntynyt. Maksuvalmius on kuitenkin

edelleen hyvä. Viimeisenä tarkasteluvuotena 2011 Puutalokymppi Oy:n käyttöpääomaprocentti on noussut arvoon 7,8 %. Prosenttiluku ei ole enää yhtä matala kuin aiempina vuosina, mutta edelleen ihan kohtuullinen. Muutos johtuu lisääntyneestä liikevaihdon määrästä sekä lisäyksestä vaihto-omaisuudessa. Käyttöpääomaprocentilla mitattuna Puutalokymppi Oy:n maksuvalmius on melko hyvä koko tarkastelujakson ajan.

4.3.3 Pohjalaisten talopakettivalmistajien vakavaraisuus

Varavaraisuutta selvittäessä tarkoituksena on saada mahdollisimman oikea käsitys yrityksen todellisesta varallisuusasemasta, joka ei sisällä sellaista omaisuutta, jolla ei todellisuudessa ole tulontuottamiskykyä. Käytin vakavaraisuuden mittareina omavaraisuusastetta, velkaantumisastetta sekä suhteellista velkaantumisprosenttia.

Omavaraisuusaste on Suomessa kaikkein tavallisin vakavaraisuusmittari. Se mittaa kuinka suurelta osin taseen varat on rahoitettu yrityksen omalla pääomalla. Ohjearvojen mukaan omavaraisuusaste on hyvä, kun se on yli 40 %, tyydyttävä, kun se on 20–40 %, ja heikko, kun se on alle 20 % (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 124.)

Kaavio 9. Pohjalaisten talopakettivalmistajien omavaraisuusaste (%).

Kaaviosta 9 käy ilmi, että Isokyrön Talotehdas Oy:n omavaraisuusaste on tyydyttävä vuonna 2010, muina tarkasteluvuosina se jää heikoksi. Syynä on oman pääoman pieni määrä suhteessa taseen loppusummaan. Vuonna 2008 omavaraisuusaste on 3,9 %. Tilikaudelta on jäänyt pieni voitto, mikä hieman kasvattaa omaa pääomaa, mutta suuret myyntisaamiset ovat paisuttaneet taseen niin suureksi, että omavaraisuusaste jää heikoksi. Vuonna 2009 tappiollinen tilikausi pienentää omaa pääomaa, mutta toisaalta taseen loppusumma on myös sen verran pienempi, että omavaraisuusaste paranee hieman 10,1 %:iin. Suuret myyntisaamiset ovat poistuneet taseesta, pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta ovat pienentyneet, samoin kuin ostovelat. Toisaalta aineellisiin hyödykkeisiin on investoitu jonkun verran lisää. Omavaraisuusaste pysyy edelleen heikkona. Vuoden 2010 omavaraisuusaste nousee tyydyttävälle tasolle 33,9 %. Tilikauden voitto kasvattaa tasetta huomattavasti edellisistä vuosista. Lisäksi kasvua taseeseen tuovat investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin. Vuonna 2011 Isokyrön Talotehdas Oy:n omavaraisuusaste laskee jälleen heikoksi 7,3 %:iin. Tappiollinen

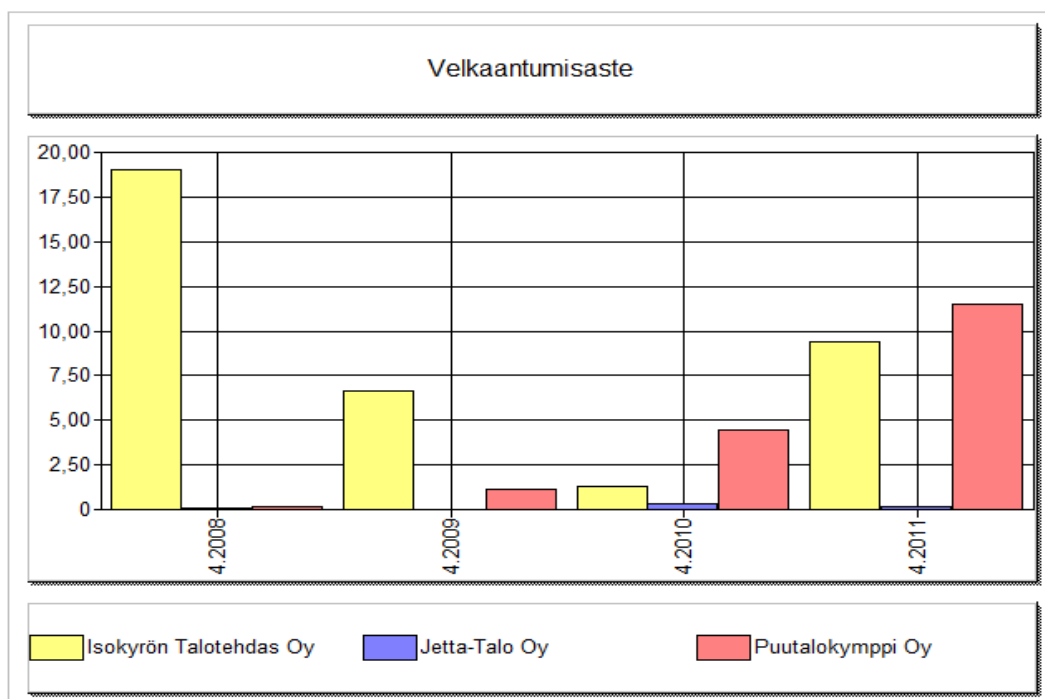
tilikausi pudottaa oman pääoman jälleen vuoden 2008 tasolle, ja myös tase kasvaa tarkasteluvuosista suurimmaksi investointien myötä, jotka näkyvät aineellisten hyödykkeiden kasvuna sekä pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta -erän suurentumisena. Myös ostovelka ja muut lyhytaikaiset velat ovat lisääntyneet. Isokyrön Talotehdas Oy:n omavaraisuusaste on tarkastelujaksolla heikolla tasolla, lukuun ottamatta vuotta 2010.

Jetta-Talo Oy:n omavaraisuusaste on jokaisena tarkasteluvuotena hyvä, joskin kahtena viimeisenä se on hieman laskenut ensimmäisistä arvoista, mutta on silti edelleen hyvän lukemissa. Omavaraisuusaste on 61,4 % vuonna 2008 ja 65,9 % vuonna 2009. Oman pääoman määrä suhteessa taseeseen on siis yli puolet. Prosenttiluvun kasvu vuonna 2009 johtuu pääosin pienemmästä saatujen ennakkojen määrästä, sekä hieman kasvaneesta edellisten tilikausien voitto -erästä. Vuonna 2010 omavaraisuusaste laskee 45,4 %:iin ja vuonna 2011 se on 47,1 %. Oman pääoman määrä on näinä vuosina hyvin samaa tasoa. Taseen loppusumma on kasvanut kumpanakin vuonna vuosien 2008 ja 2009 luvuista, suurempi se on vuonna 2010. Syynä on lyhytaikaisen vieraan pääoman kasvu, etenkin muut velat ovat kasvaneet huomattavasti. Tästä johtuu myös omavaraisuusasteen alempi lukema vuodelle 2010. Kaiken kaikkiaan Jetta-Talo Oy:n omavaraisuusaste on kuitenkin tarkastelujaksolla hyvä.

Puutalokymppi Oy:n omavaraisuusaste on ensimmäisenä tarkasteluvuotena 44,7 % eli hyvä, mutta laskee jo heti seuraavana vuonna heikoksi ja on siitä eteenpäin yhä laskusuuntainen. Vuonna 2008 Puutalokymppi Oy:n oma pääoma on tarkasteluvuosista suurin. Sitä on kasvattanut erityisesti tilikauden suuri voitto. Vuonna 2009 tilikauden suurehko tappio kuitenkin laskee oman pääoman määrää, ja vaikka taseen loppusumma on vuodesta 2008 laskenut lähinnä juuri tappiollisen tilikauden vuoksi, jää omavaraisuusaste 17,8 %:n. Vuonna 2010 yritys tekee jälleen tappiota, mikä edelleen pienentää omaa pääomaa. Lisäksi taseen loppusumma on noussut pitkäaikaisen lainan ja aineettomien hyödykkeiden lisääntymisen myötä. Omavaraisuusaste on enää 8 %. Vuonna 2011 yritys saa

hieman voittoa, mutta kaksi edellistä tappiollista tilikautta ovat pienentäneet yrityksen oman pääoman tarkasteluvuosista pienimmäksi. Taseen loppusumma taas on tarkasteluvuosista suurin. Pitkäaikaisen lainan määrä on kaksinkertaistunut vuodesta 2010. Aineettomat hyödykkeet -erä on kasvanut, samoin osakkeiden arvo. Lisäksi ostovelkaa ja muuta velkaa on enemmän kuin muina tarkasteluvuosina. Omavaraisuusaste on vuonna 2011 enää 4,2 % eli heikko.

Velkaantumisaste on omavaraisuusasteen kaltainen, ainoastaan laskentatavaltaan tarkempi. Se perustuu liiketoiminnan sitomaan pääomaan ja sen rakenteeseen, oleellista on velan rakenne. Yrityksen koroton velka ei vaaranna toiminnan edellytyksiä samoin kuin korollinen velka. Velkaantumisaste on hyvä, kun se on alle 2. Tavoiteltava arvo on 2–3. Tätä korkeammat arvot ovat heikkoja.

Kaavio 10. Pohjalaisten talopakettivalmistajien velkaantumisaste.

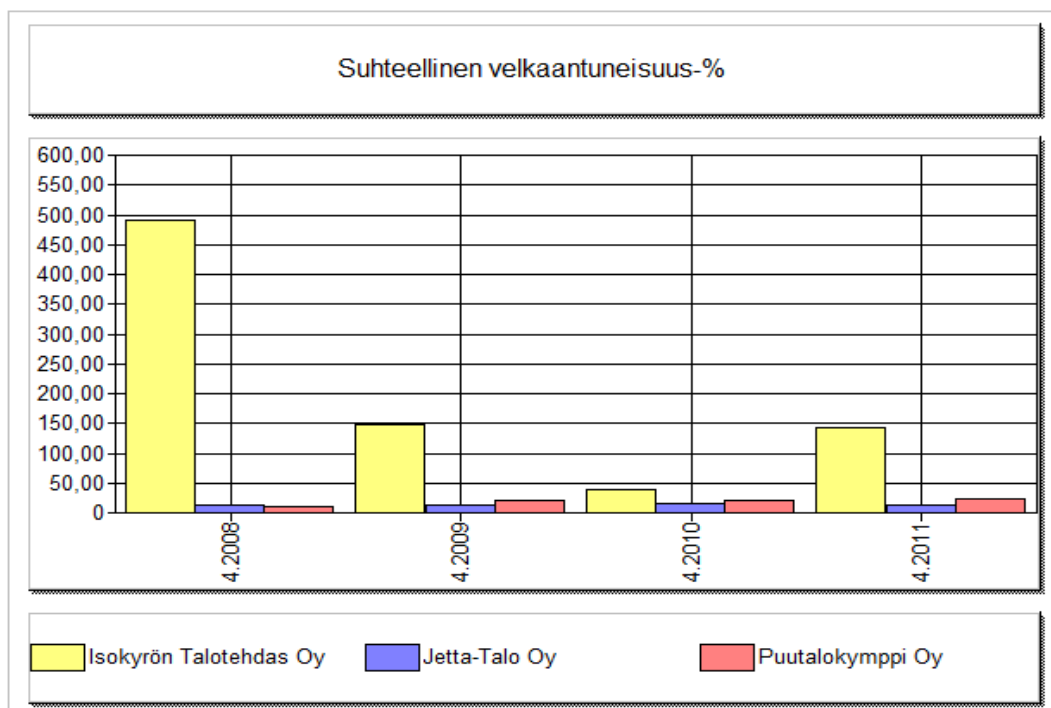
Kaaviosta 10 ilmenee, että Isokyrön Talotehdas Oy:n velkaantumisaste on korkeimmillaan vuonna 2008 ollen 19. Korollista velkaa on paljon suhteessa

omaan pääomaan. Vuonna 2009 velan määrä on pienentynyt merkittävästi, mutta myös oman pääoman määrä on hieman laskenut. Velkaantumisaste on 6,6 eli edelleen heikko. Vuonna 2010 oman pääoman määrä kasvaa tilikauden voiton myötä, eikä korollista velkaa ole otettu lisää. Velkaantumisaste kohenee 1,3:een eli hyvälle tasolle. Vuonna 2011 yritys kuitenkin investoi ja ottaa lisää korollista velkaa. Oman pääoman määrä on jälleen laskenut tappiollisen tilikauden vuoksi, joten velkaantumisaste on 9,9 eli heikko. Vakavaraisuus on Isokyrön Talotehdas Oy:n osalta velkaantumisasteen perusteella heikko, lukuun ottamatta vuotta 2010, jolloin se on hyvä.

Jetta-Talo Oy:n osalta velkaantumisaste on hyvä jokaisena tarkasteluvuotena. Korollista velkaa on vähän suhteessa omaan pääomaan. Matalimmillaan velkaantumisaste on 0 vuonna 2009, kun uutta korollista velkaa ei ole tehty ollenkaan ja oman pääoman määrä on tarkasteluvuosista korkein johtuen suurelta osin kahdesta hyvästä peräkkäisestä tilikaudesta. Korkeimmillaankin Jetta-Talo Oy:n velkaantumisaste on vain 0,3 vuonna 2010.

Puutalokymppi Oy:n velkaantumisaste on 0,2 eli hyvä vuonna 2008. Seuraavana vuonna yrityksen velkamäärä nousee noin puolella ja oman pääoman määrä laskee tappiollisen tilikauden seurauksena. Velkaantumisaste jää kuitenkin 1,1:een eli hyvälle tasolle. Vuonna 2010 yritys ottaa korollista velkaa investointeja varten, ja kun oman pääoman määrä on edellään laskenut tappion vuoksi, nousee velkaantumisaste 4,4:ään. Vuosi 2011 nostaa velkaantumisastetta entisestään, sillä korollisten lainojen määrä kaksinkertaistuu, samalla, kun pääoman määrä on pienentynyt edellisten tilikausien tappioiden vuoksi. Velkaantumisaste on 11,5 eli heikko.

Suhteellinen velkaantuneisuus mittaa yrityksen velkojen suhdetta toiminnan laajuuteen. Yrityksen kokonaisvelat suhteutetaan liikevaihdon määrään. Ohjearvoa ei ole, mutta pääosin voidaan ajatella, että jos velkaantuneisuus on alle 40 % on tilanne hyvä, 40 ja 80 %:n välillä tilanne on tyydyttävä ja yli 80 %:n alkaa tilanne olla heikko.

Kaavio 11. Pohjalaisten talopakettivalmistajien suhteellinen velkaantuneisuusprosentti.

Kaavio 11 osoittaa, että Isokyrön Talotehdas Oy:n suhteellinen velkaantuneisuusprosentti on ensimmäisenä tarkasteluvuotena todella korkea, 491,1 %. Syynä tähän on pieni liikevaihto ja siihen nähden suuri vieraan pääoman määrä. Yrityksellä on etenkin ostovelkaa ja muuta lyhytaikaista velkaa melko paljon, samaten pitkäaikaista lainaa rahoituslaitoksille. Vuonna 2009 vieraan pääoman määrässä on tapahtunut huomattava lasku. Myös liikevaihto on hieman vähentynyt, joten suhteellinen velkaantuneisuusprosentti laskee vuoden 2008 arvosta huomasti, mutta on silti edelleen 147,1 % eli velkaa on edelleen paljon suhteessa liikevaihtoon. Vuonna 2010 suhteellinen velkaantuneisuusprosentti laskee 39,6 %:iin, joka ohjearvon mukaan on tyydyttävällä tasolla. Selitys löytyy liikevaihdon huomattavasta lisääntymisestä. Vuonna 2011 suhteellinen velkaantuneisuusprosentti nousee taas 142,2 %:iin, sillä liikevaihdon määrä laskee jonkin verran, ja velan määrä taas lisääntyy investointien ja ostovelkojen myötä. Isokyrön Talotehdas Oy:n vakavaraisuus on heikko tarkastelujakson aikana,

lukuun ottamatta vuotta 2010, jolloin vakavaraisuus on tyydyttävällä tasolla.

Jetta-Talo Oy:n suhteellinen velkaantuneisuusprosentti on jokaisena tarkasteluvuotena selvästi alle 40 % eli hyvä. Vuonna 2008 prosentti on 12,8 eli velkaa on melko vähän liikevaihtoon nähden. Vuonna 2009 liikevaihdon määrä hieman laskee, mutta vieraan pääoman määrä pysyy lähes ennallaan. Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti laskee näin ollen hieman 12,5 %:iin. Vuonna 2010 Jetta-Talo Oy:n lyhytaikainen vieras pääoma nousee lähinnä lyhytaikaisten lainojen rahoituslaitoksille, sekä kasvaneiden osto- ja siirtovelkojen takia. Liikevaihtokin kuitenkin on lisääntynyt huomattavasti vuoden 2009 noin 13,3 miljoonasta noin 22,3 miljoonaan euroon. Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti on 16 %. Viimeisenä tarkasteluvuotena 2011 liikevaihdon määrä lisääntyy entisestään noin 26,3 miljoonaan euroon ja vieraan pääoman määrä laskee hieman. Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti palautuu vuoden 2008 tasolle eli se on 12,8 %.

Puutalokymppi Oy:n suhteellinen velkaantuneisuusprosentti pysyy tarkastelujaksolla hyvänä jokaisena vuotena ollen korkeimmillaan 24,4 % ja matalimmillaan 11 %. Ensimmäisenä tarkasteluvuotena 2008 Puutalokymppi Oy:n suhteellinen velkaantuneisuusprosentti on 11 % eli velkaa on liikevaihdon määrään suhteutettuna vähänlaisesti. Vuonna 2009 velan osuus hieman kasvaa koneisiin ja kalustoon tehtyjen investointien myötä, ja liikevaihto laskee vuoden 2008 noin 5,6 miljoonasta noin 3,6 miljoonaan euroon. Tämä nostaa suhteellisen velkaantuneisuusprosentin 21,1 %:iin, joka on kuitenkin edelleen hyvä. Vuonna 2010 yrityksen liikevaihto on hieman parempi kuin vuonna 2008 eli noin 5,8 miljoonaa euroa. Vieras pääoma eli lainojen määrä on kuitenkin kasvanut uusien investointien myötä. Lisäksi ostovelat ovat suurentuneet huomattavasti. Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti pysyy kuitenkin vuoden 2009 tasolla ollen 21,3 % liikevaihdon määrän lisääntymisen takia. Vuonna 2011 yritys on jatkanut investointeja. Pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta -erissä on huomattavaa nousua, samoin ostoveloiden. Jälleen liikevaihdon lisääntyminen

noin 7,1 miljoonaan euroon pitää suhteellisen velkaantuneisuusprosentin hyvänä eli 24,4 %:ssa.

5 YHTEENVETO

Opinnäytetyöni aiheena oli tarkastella kolmen pohjalaisen talopakettivalmistajan, Isokyrön Talotehdas Oy:n, Jetta-Talo Oy:n ja Puutalokymppi Oy:n, tilinpäätöksiä ja suorittaa niiden pohjalta tilinpäätösanalyysi. Analyysin tarkoituksena oli selvittää yritysten taloudellinen tilanne kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja kuvaavien mittareiden avulla. Kutakin talouden osa-aluetta mittaamaan valitsin 3–4 mittaria. Tilinpäätökset valitsin vuosilta 2008–2011 tarkoituksena selvittää, näkyisikö erityisesti vuoden 2009 taloudellinen taantuma jollakin tapaa yritysten taloudellisen tilanteen muuttumisena.

Yritykset olivat lähtökohtaisesti erilaisissa tilanteissa muun muassa liikevaihdon osalta. Isokyrön Talotehdas Oy:llä on tutkittavista yrityksistä vähiten liikevaihtoa. Hieman enemmän liikevaihtoa on Puutalokymppi Oy:llä ja suurin liikevaihto on Jetta-Talo Oy:llä. Odotukseni oli, että suurimmat talouden taantumien vaikutukset näkyisivät kahdella pienemmän liikevaihdon omaavalla yrityksellä. Jetta-Talo Oy:n saavuttaman markkinaosuuden vuoksi odotuksena oli, että taantumien vaikutukset talouden tunnuslukuihin olisivat vähäisemmät.

Isokyrön Talotehdas Oy:n kannattavuus on tunnuslukujen valossa vaihdellut tarkastelujakson aikana. Eri mittareilla mitattuna toiset vuodet ovat olleet parempia kuin toiset. Yhteistä eri mittareille on, että niiden perusteella vuodet 2008 ja 2010 ovat olleet yhtiölle kannattavia vuosia. Etenkin vuosi 2010 nousi usealla mittarilla mitattuna esiin tuottoisana vuotena. Vuosi 2011 vaikuttaa tunnuslukujen valossa olevan kannattavuuden osalta yrityksen heikoin vuosi. Myöskään vuosi 2009 ei ole ollut yritykselle kannattava. Syynä heikommille vuosille ovat tappiolliset tilikaudet. Vuonna 2009 liikevaihto on lisäksi ollut tarkastelujakson osalta heikointa. Tuolloin tilauskanta on heikentynyt todennäköisesti taantumien vaikutuksesta. Vuonna 2011 liikevaihtoa on ollut muihin vuosiin verrattuna melko paljon, mutta silti tilikausi on ollut tappiollinen.

Esimerkiksi henkilöstökuluja on ollut enemmän kuin suuremman liikevaihdon vuonna 2010. Muuten tulokseen ovat vaikuttaneet suuret liiketoiminnan muut kulut sekä korkokulut. Yrityksessä on investoitu tuona vuonna uuteen hallirakennukseen, mikä on osaltaan kasvattanut sekä henkilöstökuluja että muita kuluja. Se saattaa olla myös tilikauden tappion syynä.

Jetta-Talo Oy:n kannattavuus on jokaisena vuotena melko hyvää, ja erot vuosien välillä ovat hyvin pienet. Hienoinen lasku kannattavuudessa näkyy vuoden 2010 kohdalla. Tämä johtuu liikevoiton pienuudesta, joka taas johtuu siitä vähennetystä konserniavustuksesta. Yrityksen toimintakertomusten perusteella vuonna 2010 toimialan liikevaihdon keskimääräinen kasvu on ollut 40 %, kun se Jetta-Talo Oy:llä on ollut peräti 67,5 %. Todellisuudessa vuosi 2010 on siis ollut tilausten kannalta hyvin kannattava vuosi. Toimintakertomuksen perusteella vuonna 2011 talopaketteja on toimitettu Suomessa 8 % vähemmän kuin vuonna 2010, ja siitä huolimatta Jetta-Talo on kasvattanut liikevaihtoaan vuoden 2010 lukemista.

Puutalokymppi Oy:n kannattavuus vaikuttaa yritysten välillä verrattuna heikoimmalta. Etenkin vuosi 2009 on ollut kannattamaton. Myös vuosi 2010 on ollut heikompi vuosi. Vuonna 2008 toiminta on ollut kannattavinta. Syynä kannattavuuden laskuun ovat tappiolliset tilikaudet vuosina 2009 ja 2010. Vuonna 2011 yritys on tehnyt voittoa, mutta melko vähän suureen liikevaihdon määrään verrattuna. Vuonna 2008 yritys on tehnyt tarkasteluvuosista eniten voittoa, liikevaihto on tuolloin ollut keskinkertaista tarkasteluvuosien välillä verrattuna. Vuonna 2009 liikevaihdon määrä on laskenut, johon syynä on todennäköisesti tilauskannan pientyminen. Yrityksellä on myös paljon liiketoiminnan muihin kuluihin merkittäviä kuluja, jotka osaltaan ovat vaikuttamassa tilikausien huonoihin tuloksiin.

Kannattavuuden osalta eivät ennakko-odotukset yritysten taloudellisesta tilanteesta täysin toteutuneet. Taloudellisen taantuman vuosi 2009 näkyy heikoimpana vuotena Puutalokymppi Oy:n kannattavuudessa, mutta Isokyrön Talotehdas Oy:llä heikoin vuosi näyttäisi olevan 2011. Jetta-Talo Oy:n

kannattavuus on hieman alhaista toimialaan verrattuna, mutta se on kuitenkin tasaista, ja sijoituksille on syntynyt tuottoa jokaiselta tarkasteluvuodelta. Heikoimman vuoden ei voida katsoa olevan vuosi 2010, sillä liikevoitosta annettu avustus vääristää hieman tilannetta. Toimintakertomuksen perusteella heikoin vuosi on tilausten määrässä katsottuna ollut vuosi 2009, johon syyksi ilmoitetaan talouden taantumien vaikutus toimialan myynnin laskuun.

Isokyrön Talotehdas Oy:n maksuvalmius on ollut tarkastelujakson alussa hyvä, mutta viimeisinä vuosina tilanne on heikentynyt. Etenkin vuosi 2011 nousee esiin heikon maksuvalmiuden vuotena. Syynä vuosien välisiin eroihin ovat liikevaihdon määrässä tapahtuneet suuret muutokset. Talouden taantuma on oletettavasti heikentänyt liikevaihtoa ainakin vuonna 2009. Vuonna 2010 liikevaihto on noussut merkittävästi, mikä voi olla seurausta yrityksen vuonna 2009 ja 2010 tekemistä investoinneista. Vuonna 2011 liikevaihto on laskenut vuoden 2010 määrästä, mutta ei niin alhaiseksi kuin tarkastelujakson alkuvuosina. Uusia tilauksia on siis todennäköisesti tullut vähemmän, kuten myös sivulla 34 esitetty kaavio 1 Suomen omakotitaloaloitusten määrästä vuosilta 2000–2013 osoittaa.

Jetta-Talo Oy:n maksuvalmius tarkasteluvuosina on hyvän ja tyydyttävän tasolla. Tarkastelujakson alkupään vuodet 2008–2009 ovat hyviä ja vuodet 2010–2011 tyydyttäviä. Syynä tyydyttävään maksuvalmiuteen on velkojen osuuden kasvaminen. Yritys on investoinut kahtena viimeisenä vuotena aineellisiin hyödykkeisiin, mikä osaltaan on syynä velan ottoon.

Puutalokymppi Oy:n maksuvalmius on eri mittareilla mitattuna hieman eri tasolla tarkasteluvuosien aikana, mutta pääsääntöisesti voidaan sanoa, että maksuvalmius on hyvä vuonna 2008, mutta laskusuuntainen siten, että vuonna 2011 maksuvalmius on heikko. Etenkin yrityksen lyhytaikainen vieras pääoma lisääntyy tarkasteluvuosien loppupäätä kohden huomattavasti, mikä näkyy maksuvalmiuden heikentymisenä. Yrityksessä on investoitu aineettomiin oikeuksiin ja hankittu osuuksia muista yrityksistä etenkin kahden viimeisen

tarkasteluvuoden aikana. Nämä osaltaan ovat vaikuttaneet saatuun tulokseen maksuvalmiuden tarkastelussa.

Maksuvalmiuden osalta näyttää siltä, että vuosi 2011 on ollut heikoin vuosi etenkin Isokyrön Talotehdas Oy:lle ja Puutalokymppi Oy:lle. Jetta-Talo Oy:n maksuvalmius on myös hieman huonontunut vuonna 2011 käyttöpääomaprozentilla mitattuna. Vuosi 2009 näyttäytyy odotusten vastaisesti suurimmassa osassa mittaustuloksia varsin hyvänä vuotena. Poikkeus on kuitenkin Isokyrön Talotehdas Oy:n käyttökateprosentilla mitattu tulos.

Isokyrön Talotehdas Oy:n vakavaraisuuden tunnuslukua kuvaavat mittarit antavat kaikki hyvin samansuuntaisen tuloksen. Niiden mukaan Isokyrön Talotehdas Oy:n vakavaraisuus on ollut hyvä tai tyydyttävä ainoastaan vuonna 2010. Muina tarkasteluvuosina se on ollut heikko. Syinä tähän ovat pieni oman pääoman määrä ja isot muutokset liikevaihdossa. Oma pääoma on heikentynyt kahden tappiollisen tilikauden vuoksi, minkä lisäksi vuonna 2010 on jaettu osinkoa.

Jetta-Talo Oy:n vakavaraisuus on jokaisella tarkastelussa mukana olleella mittarilla mitattuna hyvä jokaisena vuotena. Syy tähän löytyy pääomarakenteesta, eli omaa pääomaa on paljon ja vierasta pääomaa vähemmän.

Puutalokymppi Oy:n vakavaraisuudesta saa hieman eroavia tuloksia eri mittareilla mitattuna. Kuitenkin tulokset olivat siinä mielessä samansuuntaiset, että vuonna 2008 yritys on ollut vakavaraisin, ja pääasiassa tuosta vuodesta eteenpäin vakavaraisuus heikkenee jonkin verran joka vuosi. Heikointa se on siis ollut vuonna 2011. Syyt vakavaraisuuden laskuun löytyvät oman pääoman pienenemisestä tappiollisten tilikausien myötä sekä investointien ja velkojen seurauksena kasvaneesta vieraasta pääomasta. Toisaalta yritys on kasvattanut liikevaihtoaan kahtena viimeisenä vuotena, mikä osaltaan paransi näiltä vuosilta yhdellä mittarilla saatua mittaustulosta.

Vakavaraisuuden mittaaminen toi eniten eroja yritysten välillä. Isokyrön

Talotehdas Oy:n parhaimmaksi vuodeksi vakavaraisuuden osalta nousi vuosi 2010. Muut vuodet olivat heikkoja. Jetta-Talo Oy:llä puolestaan jokainen vuosi oli vakavaraisuudessa mitattuna hyvä. Puutalokymppi Oy:n vakavaraisuuden mittaaminen oli hyvin riippuvainen siitä, mitä osa-aluetta tarkasteltiin. Pääosin kuitenkin vuosi 2008 erottui hyvänä vuotena, ja muina vuosina vakavaraisuus siihen verrattuna heikkeni vuosi vuodelta.

Kaiken kaikkiaan tulokset olivat hyvin mielenkiintoisia, sillä vuoden 2009 taantumalla ei näyttäisi näiden tulosten valossa olevan olleen suurta merkitystä yritysten talouteen. Tietenkin täytyy muistaa, että talonrakennusalalla muutokset voivat näkyä viiveellä, sillä talonrakentaminen on prosessina pidempi kuin jonkin muun tuotteen valmistus. Tästä saattaisikin johtua se, että vuosi 2011 nousi monen mittarin ja yrityksen kohdalla heikoimmaksi vuodeksi. Tarkemman selvityksen asiaan saisi tutkimalla yritysten tilikausia useamman vuoden ajalta sekä selvittämällä yritysten omia näkemyksiä siihen, mikä voisi olla syynä heikompaan tulokseen. Ennakko-odotuksista parhaiten toteutui oletus, että yrityksistä liikevaihdossa mitattuna suurimman, eli Jetta-Talo Oy:n, taloudellinen tilanne ei olisi taantumajan johdosta mainittavasti muuttunut. Näin olikin, sillä vaikka vuosien välillä oli eroja, eivät vaihtelut olleet niin suuria kuin kahden pienemmän liikevaihdon yrityksillä.

LÄHTEET

Isokyrön Talotehdas Oy. Viitattu 13.11.2013. <http://www.isokyrontalotehdas.fi/>

Jetta-Talo Oy. Viitattu 13.11.2013. <http://www.jetta-talo.fi>.

Kallunki J. & Kytönen E. 2002. Uusi tilinpäätösanalyysi. 3. uudistettu painos. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Kinnunen J., Leppiniemi J., Puttonen V. & Virtanen K. 2002. Tietoa yrityksen taloudesta. Keuruu. Otavan Kirjapaino Oy.

KPA 30.12.1997/1339 1:1. Kirjanpitoasetus. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 1.10. 2013. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>

KPA 30.12.1997/1339 1:2. Kirjanpitoasetus. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 3.10.2013. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>

KPA 30.12.1997/1339 1:6. Kirjanpitoasetus. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 7.10.2013. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>

KPL 1336/1997 5:15. Kirjanpitolaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 8.11.2013. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Lehtinen R. 2002. Taloustiedolla tulosta. 8., uudistettu painos. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Leppiniemi J & Leppiniemi R. 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. 4., uudistettu painos. Helsinki. WSOYpro.

Niskanen J & Niskanen M. 2004. Tilinpäätösanalyysi. 2., tarkistettu painos. Helsinki. Edita Prima Oy.

Pientaloteollisuus. Tietoa pientaloista. Lainattu 12.11.2013. http://www.pientaloteollisuus.fi/fin/tietoa_pientaloista/

Rekola-Nieminen L & Salmi I. 2004. Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta. Helsinki. Edita Prima Oy.

Salmi I. 2004. Mitä tilinpäätös kertoo? 2., uudistettu painos. Helsinki. Edita Prima Oy.

Suomirakentaa.fi. Suurimmat talotoimittajat. Viitattu 30.11.2013. <http://www.suomirakentaa.fi/talopaketit/talopaketin-valinta/talopaketeista-loytyy-joka-lahtoon/suurimmat-talotoimittajat>

Suomirakentaa.fi. Talopakettien valinta. Lainattu 23.11.2013.
<http://www.suomirakentaa.fi/talopaketit/talopaketin-valinta>

Tilastokeskus. Pientalo. Lainattu 12.11.2013.
<http://www.stat.fi/meta/kas/pientalo.html>

Tomperi S. 2013. Kirjanpidon ja tilinpäätöksen perusteet. 10., uudistettu painos.
Porvoo. Bookwell Oy.

Yritystutkimusneuvottelukunta. 2005. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 8.,
korjattu laitos. Helsinki. Gaudeamus.

ISOKYRÖN TALOTEHDAS OY		LIITE 1	
TULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2009
LIKEVAIHTO		72953,60	57583,68
Liiketoiminnan muut tuotot			
Materiaalit ja palvelut			
Ostot tilikauden aikana	-22829,96		-2554,65
Varastojen muutos	4617,00		-8311,25
Ulkopuoliset palvelut	-1050,00	-19262,96	-3909,84
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-20285,15		-5751,84
Eläkekulut	-119,71		-840,25
Muut henkilösivukulut	-1754,94	-22159,80	-638,29
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-2765,05	-2765,05	-2073,79
Liiketoiminnan muut kulut		-11713,08	-30137,01
LIKEVOITTO (-TAPPIO)		17052,71	3366,76
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta			0,04
Korkokulut ja muut rahoituskulut muilta	-9349,10	-9349,10	-8408,98
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		7703,61	-5042,18
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP.SIIRT. JA VEROJA		7703,61	-5042,18
Tuloverot		-2329,94	-77,39
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		5373,67	-5119,57

TASE		1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2009
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineelliset hyödykkeet	8295,18		64384,28
Sijoitukset	0	8295,18	212
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	13967,00		5655,75
Myyntisaamiset lyhytaikaiset	336901,07		0
Muut lyhytaikaiset saamiset	0		11224,01
Rahat ja pankkisaamiset	13725,31	364593,38	12676,50
		372888,56	29556,26
			94152,54
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
Osakepääoma	8000,00		8000,00
Ed.tilikausien voitto (tappio)	1212,85		6586,52
Tilikauden voitto (tappio)	5373,67	14586,52	-5119,57
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta	277000,00		62646
Lyhytaikainen			
Ostovelat	22608,78		8318,79
Muut lyhytaikaiset velat	58693,26	81302,04	13720,80
		372888,56	22039,59
			94152,54

ISOKYRÖN TALOTEHDAS OY				LIITE 2	
TULOSLASKELMA		<u>1.1.-31.12.2010</u>		<u>1.1.-31.12.2011</u>	
LIIKEVAIHTO		213039,37		128674,79	
Liiketoiminnan muut tuotot		2359,80		18867,92	
Materiaalit ja palvelut					
Ostot tilikauden aikana	-81612,80			-53341,42	
Varastojen muutos	2350,35			-1484,10	
Ulkopuoliset palvelut	-7092,99	-86355,46		-8437,28	-63262,80
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-19916			-27780,04	
Eläkekulut	-3079,29			-4249,45	
Muut henkilösivukulut	-1385,32	-24380,59		-2293,51	-34323,00
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-8744,58	-8744,58		-9032,45	-9032,45
Liiketoiminnan muut kulut		-48394,39		-51984,35	
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		47524,15		-11059,89	
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta	3,03			10,54	
Korkokulut ja muut rahoituskulut muilta	-1741,13	-1738,10		-3827,48	-3816,94
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		45786,05		-14876,83	
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP.SIIRT. JA VEROJA		45786,05		-14876,83	
Tuloverot		-11909,51		1023,31	
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		33876,54		-13853,52	
TASE		<u>1.1.-31.12.2010</u>		<u>1.1.-31.12.2011</u>	
VASTAAVAA					
Pysyvät vastaavat					
Aineelliset hyödykkeet	98641,82			167918,45	
Sijoitukset	212,00	98853,82		212,00	168130,45
Vaihtuvat vastaavat					
Vaihto-omaisuus	8006,10			6522,00	
Myyntisaamiset lyhytaikaiset	1867,00			120,00	
Muut lyhytaikaiset saamiset	15575,54			20624,03	
Rahat ja pankkisaamiset	3435,58	28884,22		2111,22	29377,25
		127738,04			197507,70
VASTATTAVAA					
Oma pääoma					
Osakepääoma	8000,00			8000,00	
Ed.tilikausien voitto (tappio)	1466,95			20343,49	
Tilikauden voitto (tappio)	33876,54	43343,49		-13853,52	14489,97
Vieras pääoma					
Pitkäaikainen					
Lainat rahoituslaitoksilta	56000,00			135710,23	
Lyhytaikainen					
Ostovelat	0			14881,08	
Muut lyhytaikaiset velat	28394,55	28394,55		32426,42	47307,50
		127738,04			197507,70

LIITE 3

JETTA-TALO OY TULOSLASKELMA	<u>1.1.-31.12.2008</u>	<u>1.1.-31.12.2009</u>
LIKEVAIHTO	14 630 248,19	13 328 607,51
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos, lisäys (+) vähennys (-)	5 781,28	138 140,82
Liiketoiminnan muut tuotot	48324,17	97 475,21
Materiaalit ja palvelut	8 226 954,04	7 556 105,12
Henkilöstökulut	3 071 320,84	2 869 348,22
Poistot ja arvonalentumiset	214 996,93	203 434,52
Liiketoiminnan muut kulut	2 454 526,68	2 324 997,97
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	716 555,15	610 337,71
Rahoitustuotot ja -kulut	-15 915,94	-7 716,75
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	700 639,21	602 620,96
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP.SIIRT. JA VEROJA		
Tilinpäätössiirrot	14 546,63	42 272,47
Tuloverot	-184 771,48	-167 682,94
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	530 414,36	477 210,49
TASE	<u>1.1.-31.12.2008</u>	<u>1.1.-31.12.2009</u>
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet	21 722,90	4 379,50
Aineelliset hyödykkeet	1 682 816,86	1 526 101,43
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksessä	244 151,69	244 151,69
Muut sijoitukset	7 363,55	7 363,55
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 956 055,00	1 781 996,17
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus	1 206 251,35	1 192 146,92
Lyhytaikaiset saamiset	1 614 305,48	1 667 128,81
Rahat ja pankkisaamiset	155 405,53	304 054,78
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	2 975 962,36	3 163 330,51
	4 932 017,36	4 945 326,68
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	9500,00	9500,00
Ed.tilikausien voitto (tappio)	1 882 017,05	2 222 431,41
Tilikauden voitto (tappio)	530 414,36	477 210,49
Oma pääoma yhteensä	2 421 931,41	2 709 141,90
Tilinpäätössiirtojen kertymä	549 036,08	506 763,61
Pakolliset varaukset	47 729,00	45 582,00
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma	125 000,00	75 000,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 788 320,87	1 608 839,17
Vieras pääoma yhteensä	1 913 320,87	1 683 839,17
	4 932 017,36	4 945 326,68

LIITE 4

JETTA-TALO OY TULOSLASKELMA	<u>1.1.-31.12.2010</u>	<u>1.1.-31.12.2011</u>
LIKEVAIHTO	22 321 954,81	26 299 233,69
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos, lisäys (+) vähennys (-)	174 958,19	-233 244,88
Liiketoiminnan muut tuotot	54 937,80	83 422,11
Materiaalit ja palvelut	14 298 858,69	16 134 851,74
Henkilöstökulut	3 925 128,42	4 346 422,91
Poistot ja arvonalentumiset	225 659,76	258 200,89
Liiketoiminnan muut kulut	3 752 305,00	4 162 100,60
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	349 898,93	1 228 795,84
Rahoitustuotot ja -kulut	5 966,89	-22 282,31
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	355 865,82	1 206 513,53
Satunnaiset erät	-360 024,00	-800 000
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP.SIIRT. JA VEROJA	-4 158,18	406 513,53
Tilinpäätössiirrot	12 435,17	-1 046,76
Tuloverot	-2 172,73	-106 643,58
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	6 104,26	298 823,19
TASE	<u>1.1.-31.12.2010</u>	<u>1.1.-31.12.2011</u>
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet	19 036,50	12 691,00
Aineelliset hyödykkeet	1 944 555,60	2 290 812,76
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksessä	244 151,69	244 151,69
Muut sijoitukset	7 363,55	7 363,55
Pysyvät vastaavat yhteensä	2 215 107,34	2 555 019,00
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus	1 347 771,04	1 095 842,85
Lyhytaikaiset saamiset	1 063 765,68	2 656 987,78
Rahat ja pankkisaamiset	2 030 012,22	37 925,45
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	4 441 548,94	3 790 756,08
	6 656 656,28	6 345 775,08
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	9 500,00	9500,00
Ed.tilikausien voitto (tappio)	2 462 141,90	2 183 246,16
Tilikauden voitto (tappio)	6 104,26	298 823,19
Oma pääoma yhteensä	2 477 746,16	2 491 569,35
Tilinpäätössiirtojen kertymä	494 328,44	495 375,20
Pakolliset varaukset	91 511,39	210 000,00
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma	25 000,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	3 568 070,29	3 148 830,53
Vieras pääoma yhteensä	3 593 070,29	3 148 830,53
	6 656 656,28	6 345 775,08

LIITE 5

PUUTALOKYMPPI OY TULOSLASKELMA	<u>1.1.-31.12.2008</u>		<u>1.1.-31.12.2009</u>	
LIIKEVAIHTO		5 623 244,24		3 648 246,74
Varastojen lisäys tai vähennys (-)		113 960,40		-56 118,40
Liiketoiminnan muut tuotot		14 536,21		9 512,94
		5 751 740,85		3 601 641,28
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-2 652 579,93		-1 987 671,00	
Varastojen lisäys tai vähennys (-)	270,65		81 624,53	
Ulkopuoliset palvelut	-484 426,92	-3 136 736,20	-78 050,25	-1 984 096,72
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 215 998,31		-1 013 365,36	
Eläkekulut	-230 645,96		-149 461,26	
Muut henkilösivukulut	-59 474,85	-1 506 119,11	-91 757,00	-1 254 583,62
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-67 453,48	-67 453,48	-38 066,59	-38 066,59
Liiketoiminnan muut kulut		-872 314,23		-626 104,14
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		169 117,83		-301 209,79
Rahoitustuotot ja -kulut				
Osingot	0		6 313,60	
Muut korko- ja rahoitustuotot	6 203,97		14 078,91	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-12 423,18	-6 219,21	-23 796,57	-3 404,06
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP.SIIRT. JA VEROJA		162 898,62		-304 613,85
Poistoeron lisäys tai vähennys		2 535,03		
Välittömät verot		-44 555,91		-1 035,64
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		120 877,74		-305 649,49
TASE		<u>1.1.-31.12.2008</u>		<u>1.1.-31.12.2009</u>
VASTAAVAA				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet		8 206,93		2 551,03
Aineelliset hyödykkeet		185 392,77		259 355,86
Sijoitukset		2 500,00		2 500,00
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus		285 301,07		310 807,20
Lyhytaikaiset saamiset		373 321,08		358 180,41
Rahoitusomaisuusarvopaperit		95 155,96		
Rahat ja pankkisaamiset		173 361,87		3 795,13
		1 123 239,68		937 189,63
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Osakepääoma		25 000,00		25 000,00
Ed.tilikausien voitto (tappio)		356 530,97		447 408,36
Tilikauden voitto (tappio)		120 877,74		-305 649,49
		502 408,71		166 758,87
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	57 486,29	57 486,29	158 515,94	158 515,94
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	19 114,91		30 780,48	
Ostovelat	168 730,35		302 442,19	
Muut velat	125 884,69		104 019,87	
Siirtovelat	249 614,73	563 344,68	174 672,28	611 914,82
		1 123 239,68		937 189,63

LIITE 6

PUUTALOKYMPPI OY

TULOSLASKELMA	<u>1.1.-31.12.2010</u>		<u>1.1.-31.12.2011</u>	
LIKEVAIHTO		5 775 343,61		7 123 863,85
Varastojen lisäys tai vähennys (-)		267 229,76		58 419,22
Liiketoiminnan muut tuotot		12 937,43		3 445,15
		6 055 510,80		
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-3 605 639,27		-4 262 218,40	
Varastojen lisäys tai vähennys (-)	158 411,19		-23 404,92	
Ulkopuoliset palvelut	-340 477,64	-3 787 705,72	-147 928,20	4 433 551,52
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 249 425,06		-1 356 956,18	
Eläkekulut	-205 984,93		-297 675,53	
Muut henkilösivukulut	-105 540,54	-1 560 950,53	-13 459,87	-1 668 091,58
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-74 599,24	-74 599,24	-78 783,38	-78 783,38
Liiketoiminnan muut kulut		-664 388,37		-904 491,45
LIKEVOITTO (-TAPPIO)		-32 133,06		100 810,29
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot	6 030,87		3 494,33	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-33 412,41	-27 381,54	-50 891,18	-47 396,85
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP.SIIRT. JA VEROJA		-59 514,60		53 413,44
Välittömät verot				-3 913,41
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		-59 514,60		49 500,03
TASE		<u>1.1.-31.12.2010</u>		<u>1.1.-31.12.2011</u>
VASTAAVAA				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet		57 367,37		95 527,97
Aineelliset hyödykkeet		203 411,15		189 436,16
Sijoitukset		10 150,00		56 300,00
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus		736 448,15		1 121 352,18
Lyhytaikaiset saamiset		720 028,57		510 496,04
Rahoitusomaisuusarvopaperit		3 048,00		3 468,00
Rahat ja pankkisaamiset		106 458,81		58 199,20
		1 836 912,05		2 034 779,55
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Osakepääoma		25 000,00		25 000,00
Ed.tilikausien voitto (tappio)		141 758,87		2 049,84
Tilikauden voitto (tappio)		-59 514,60		49 500,03
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	218 320,49	218 320,49	409 895,25	409 895,25
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	255 078,43		471 812,79	
Saadut ennakot	499 530,15		219 473,92	
Ostovelat	309 726,47		489 145,31	
Muut velat	187 337,57		280 354,96	
Siirtovelat	259 674,67	1 511 347,29	87 547,43	1 548 334,43
		1 836 912,05		2 034 779,55